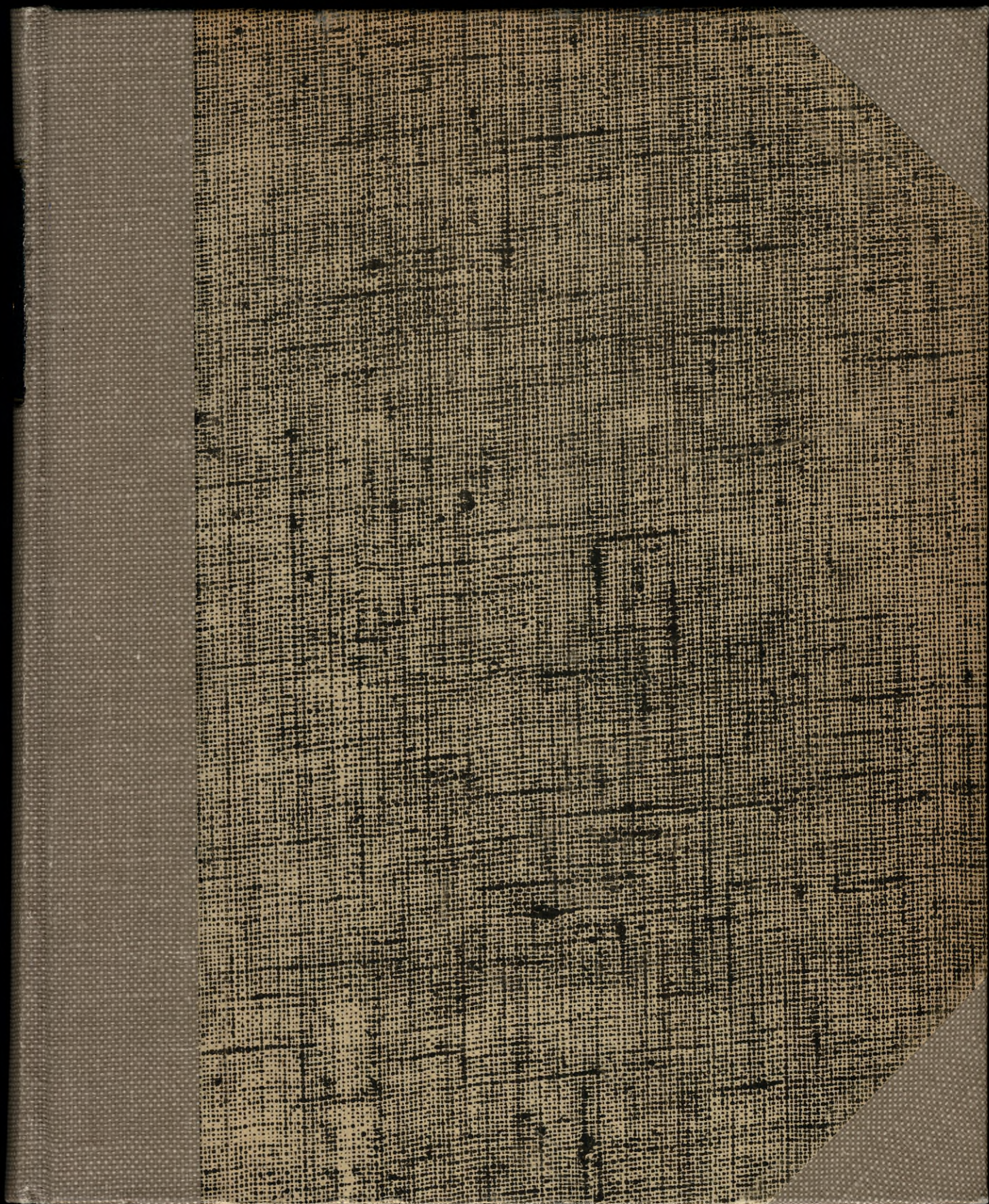

Det här verket har digitaliserats vid Göteborgs universitetsbibliotek.
Alla tryckta texter är OCR-tolkade till maskinläsbar text. Det betyder att du kan söka och kopiera texten från dokumentet. Vissa äldre dokument med dåligt tryck kan vara svåra att OCR-tolka korrekt vilket medför att den OCR-tolkade texten kan innehålla fel och därför bör man visuellt jämföra med verkets bilder för att avgöra vad som är riktigt.

This work has been digitised at Gothenburg University Library.
All printed texts have been OCR-processed and converted to machine readable text.
This means that you can search and copy text from the document. Some early printed books are hard to OCR-process correctly and the text may contain errors, so one should always visually compare it with the images to determine what is correct.

MEDICINSKA
HÖGSKOLANS BIBLIOTEK
GÖTEBORG

Acta

<Göteborg:
Hälsööräds-
nämnden>

Biomedicinska biblioteket

PERIODIKA

GÖTEBORGS
HÄLSOVÅRDSNÄMDS
ÅRSBERÄTTELSE

FÖR

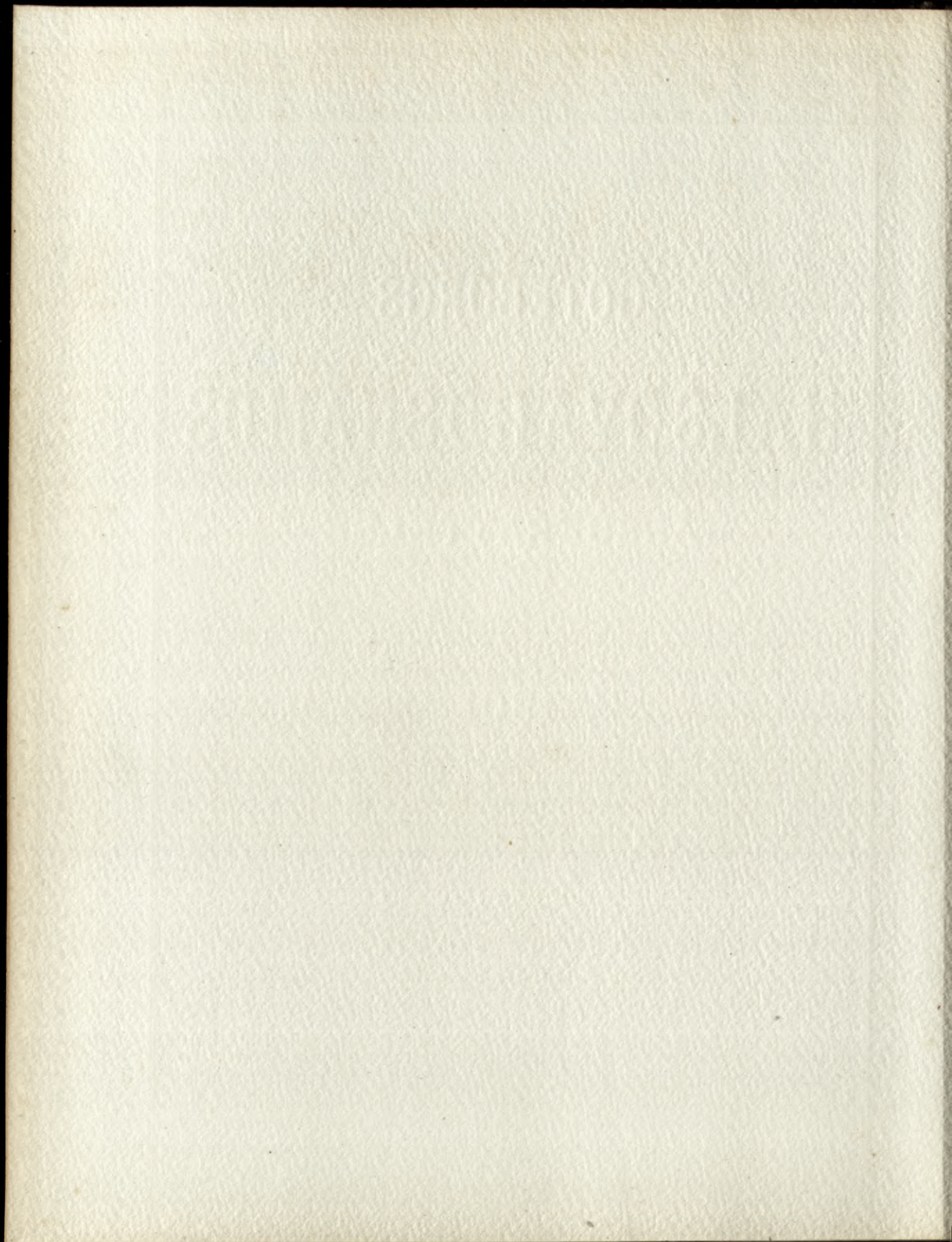
1901

UTARBETAD AF

KARL JOH. GEZELIUS

FÖRSTE STADSLÄKARE.

GÖTEBORGS
HÄLSOVÅRDSNÄMDS

ÅRSBERÄTTELSE

FÖR

1901

UTARBETAD AF

KARL JOH. GEZELIUS

FÖRSTE STADSLÄKARE.

GÖTEBORG.

GÖTEBORGS HANDELSTIDNINGS AKTIEBOLAGS TRYCKERI
1902.

1870

THE

OF

1871

Till Stadsfullmäktige i Göteborg.

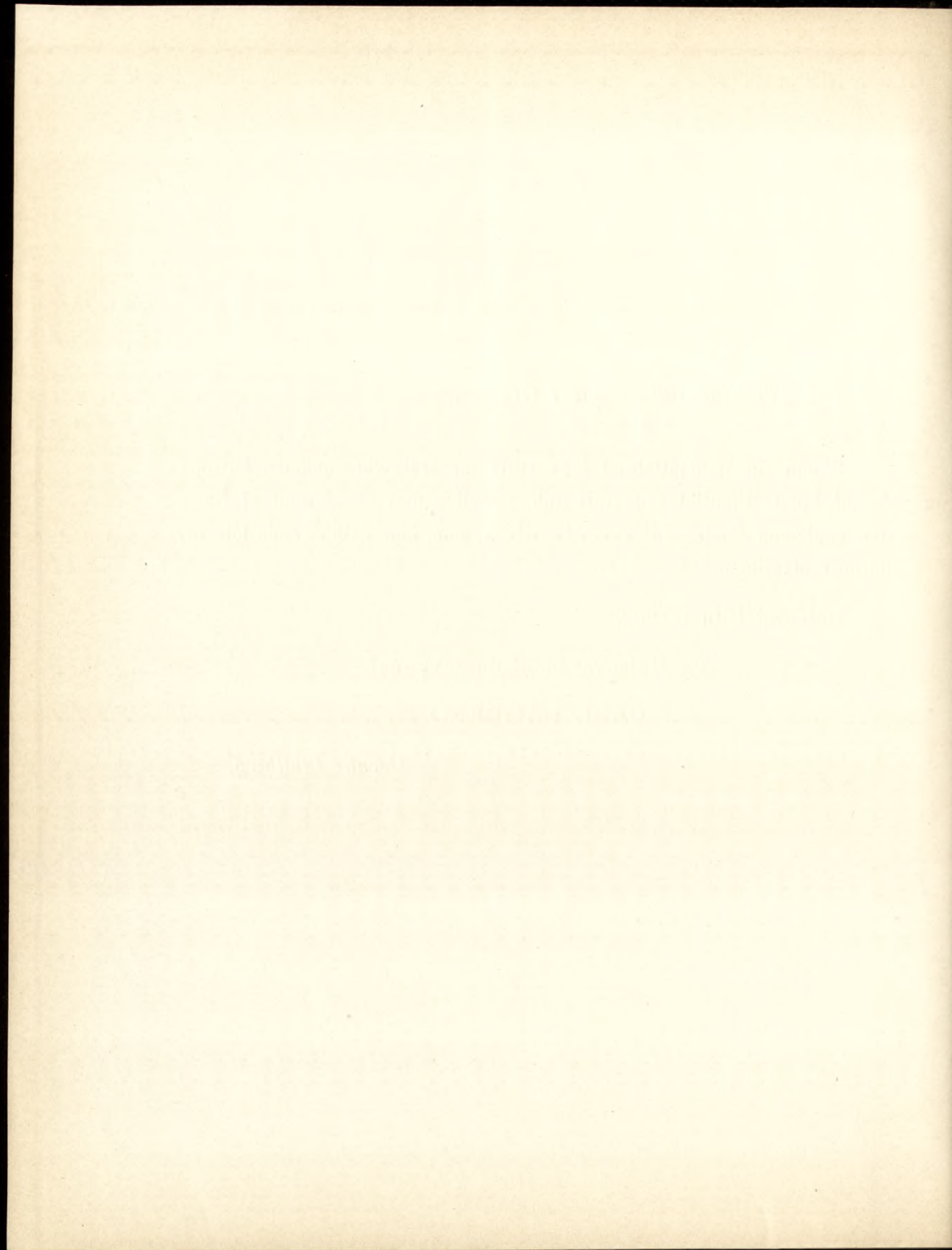
Såsom sin årsberättelse för år 1901 får Hälsovårdsnämnden åberopa det af Förste Stadsläkaren Karl Joh. Gezelius utarbetade samt af Nämnden godkända förslag till sådan berättelse, som, jämte tillhörande bilagor, härmed öfverlemnas.

Göteborg i Juni 1902.

På Hälsovårdsnämndens vägnar:

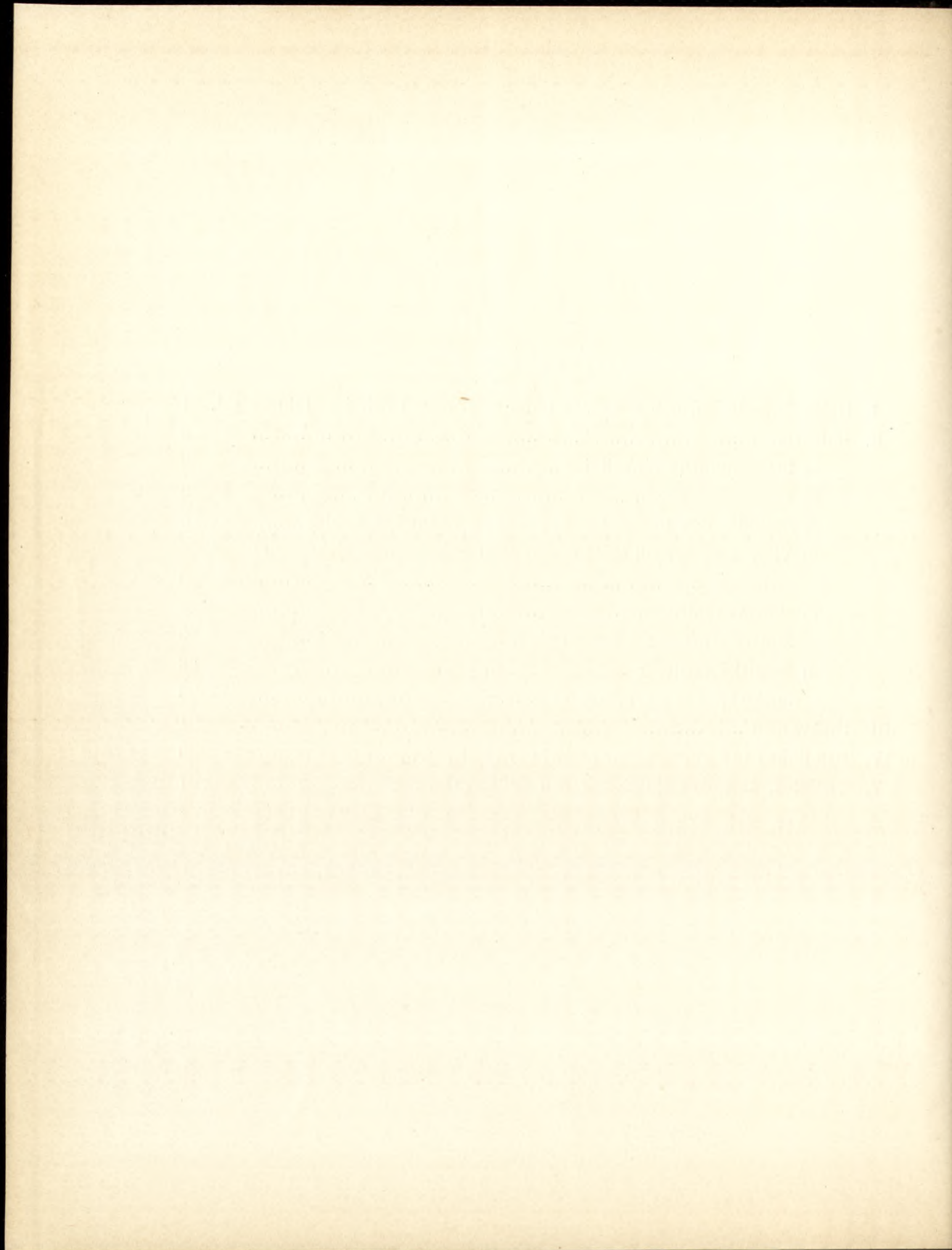
CARL LAMBERG.

Bernh. Lindberg.

Innehåll.

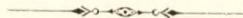
I. Hälsovårdsnämnden och derunder hörande personal och inrättningar sid.	1
II. Hälsovården.....	» 2
a) Stadsgrundens renhållning	» 2
b) Vattenledningar	» 3
c) Bostäder och byggnader, der många människor samlas	» 5
d) Vissa åtgärder till förekommande af smittosamma sjukdomars spridning	» 6
e) Matvarukontrollen	» 9
Statsveterinärens årsberättelse	» 9
f) Kemiska analyser	» 23
Stadskemistens årberättelse	» 23
III. Sjukvården	» 31
IV. Befolkning och dödlighet ...	» 36
V. Väderlek, gångbara sjukdomar och dödsorsaker	» 37

Förteckning å tabeller.

- Tab. 1. Summarisk redogörelse för sundhetspolisens arbete under år 1901.
- » 2. Renhållningsanordningarna i Göteborg, samt stall, fähus och svinstia.
 - » 3. Rum och kök i Göteborg vid slutet af år 1901.
 - » 5. Summarisk öfversigt öfver å köttbesigningsbyrån undersökta födoämnen.
 - » 6. Uppgift å födoämnen, som å köttbesigningsbyrån varit frivilligt aflemnade till undersökning.
 - » 7. Uppgift å af Göteborgs hälsopolis anhållna födoämnen.
 - » 8. Uppgift å af hälsopolisen undersökta fall nötkreaturskött samt får- och kalkkroppar.
 - » 9. Uppgift å undersökt fläsk.
 - » 10. Uppgift på bagerierna vid slutet af år 1901.
 - » 11. Uppgift på lokaler för försäljning af mjölk och grädde vid slutet af år 1901.
 - » 12. Öfversikt af födda i Göteborg år 1901, med fördelning på månader.
 - » 13. Öfversikt af födda i Göteborg år 1901, med fördelning på församlingar.
 - » 14. Befolkningens rörlighet i hvarje af Göteborgs stads församlingar år 1901.
 - » 15. Dödsfall och dödlighet för månad bland kyrkoskrifna i Göteborg åren 1897—1901.
 - » 16. Dödligheten inom Göteborg år 1901 för olika stadsdelar (bland mantalsskrifna befolkningen).
 - » 17. Dödligheten på 1000 innevånare af den mantalsskrifna befolkningen i Göteborg under åren 1897—1901.
 - » 18. Öfversigt af meteorologiska observationerna i Göteborg år 1901.
 - » 19. Sammandrag öfver sjukligheten i Göteborg år 1901, enligt uppgift från 10 distriktsläkare.
 - » 20. Gängse sjukdomar i Göteborg år 1901, fördelade på månader, enligt uppgift från 10 distriktsläkare.

- Tab. 21. Sammandrag öfver de epidemiska sjukdomarne i Göteborg år 1901.
- » 22. Öfversikt af smittosamma sjukdomar inom Göteborg åren 1892—1901.
 - » 23. Dödsorsakerna i Göteborg år 1901, med fördelning efter åldersklasser och kön.
 - » 24. Dödsorsakerna i Göteborg år 1901, fördelade efter sina hufvudgrupper på månader och kvartal.
 - » 25. Dödsorsakerna i Göteborg år 1901 bland kyrkoskrifna, fördelade på stadsdelar.
 - » 26. Dödsorsakerna bland här kyrkoskrifna, som år 1901 aflidit utom staden.
 - » 27. Dödsorsakerna i Göteborg år 1901 bland främlingar.
 - » 28. Dödsfall på 1000 innevånare i nedanstående sjukdomar årligen 1897—1901, samt medeltal för denna och föregående 5-årsperiod (inom staden aflidna).
 - » 29. Jämförande öfversigt af dödsfall i folksjukdomar samt några andra sjukdomar i Göteborg åren 1892—1901 (inom staden aflidna).

I. Hälsovårdsnämnden och derunder hörande personal och inrättningar.

Såsom ledamöter i Nämnden har under året tjänstgjort: Fördelningsläkaren D:r *Carl Lamberg*, ordf., Polismästaren *A. O. Elliot*, v. ordf., Handlanden *John Sjöberg*, skattmästare, Stadsnotarien *M. Corin*, Arkitekt *E. Krüger*, Ingeniör *G. Ekman* och Förste Stadsläkaren med suppleanterna Handlanden *E. Nilsson*, Stadsnotarien *A. G. P. Segerrot*, v. Häradshöfding *A. Carlander*, Arkitekt *H. Hedlund* och Med. D:r *L. Wolff*.

Till Förste Stadsläkare efter framlidne D:r *H. Benckert* har under året utsetts Med. Lic. *Karl Joh. Gezelius* med fullmakt af magistraten från den 28 Februari.

Distriktsläkaren i 9:de distriktet Med. D:r *Aug. Wallin* har efter fyllda 63 år afgått från sin befattning och beslöt Nämnden i anledning häraf att till protokollet anteckna uttrycket af sin tacksamhet för D:r *Wallin*s under hans synnerligen långa tjänstetid städse ådagalagda plikttrogna och gagnande verksamhet inom det honom anförtrodda hälsovårdsdistriktet.

Till distriktsläkare i 9:de distriktet har från 1 Okt. på 3 år förordnats Med. Lic. *V. Bruhn*.

Förordnandet för distriktsläkarne i 1:sta, 2:dra, 4:de, 8:de och 10:de distrikten har förnyats, likaledes från den 1 Oktober.

Biträdande läkarebefattningen vid Epidemiska sjukhuset har till den 1 Juli uppehållits af Med. Lic. *Ivar Bagge*, som från sagde dag erhållit begärdt afsked och utsågs till efterträdare Med. Lic. *Filip Holmberg*.

Hälsovårdsnämnden har under året sammanträdt 13 gånger; paragraferna i protokollen från dessa sammanträden utgjorde 176; enligt diarium inkommo 352 skrivelser och enligt brefboken utgingo 38.

Såsom *sekreterare* har tjänstgjort v. Häradshöfding *B. Lindberg*.

Hälsovårdstillsyningsmännen. Antalet ordinarie uppgår nu, sedan stadsfullmäktige beviljat medel för 2:ne nya platser, till 8, under ledning af en förman, hvarjämte under större delen af året tvänne extra tillsyningsmän tjänstgjort. En summarisk redogörelse öfver deras verksamhet meddelas i Tab. 1.

Köttbesiktningsbyrån. Angående denna hänvisas till stadsveterinärens nedan införda berättelse.

Epidemiska sjukhuset. Enligt beslut af den 3 Maj ingick Hälsovårdsnämnden till Stadsfullmäktige med begäran att mark inom yttre hamnområdet måtte upplåtas för anläggande af ett epidemisjukhus, afsedt särskildt för smittkoppor, pest, kolera o. d. sjukdomar och att medel måtte beviljas för uppförande därstädes af en sådan anstalt, afsedd för 16 sjuke, med särskild observationsafdelning på 20 platser och nödig administrationsafdelning och beräknades anläggning och utrustning uppgå till 63,500 kr. Vid föredragning af ärendet remitterades detsamma till Drätselkammaren för yttrande.

II. Hälsovården.

a) Stadsgrundens renhållning.

Stadens renhållningsstyrelse ombesörjde vid årets slut renhållningen inom 2,875 fastigheter, som för år 1902 beräknas komma att erlægga en afgift af 176,000 kronor.

Under föregående 5 år har styrelsens verksamhet omfattat följande antal egendomar:

år 1896	2,585
» 1897	2,625
» 1898	2,675
» 1899	2,700
» 1900	2,815

Renhållningsanordningarne inom olika stadsdelar framgå af Tab. 2, som visar att renhållningsstyrelsen ombesörjde renhållningen inom 2,943 egendomar samt landtbrukare inom 653; inom 181 egendomar komposterades gödseln för landtbrukets behof.

Inom 2,984 egendomar uppsamlades latrinen uti kistor, hvaraf 2,969 voro flyttbara samt placerade på cementplan; inom 507 egendomar uppsamlades latrinen uti spänner samt inom 6 i gropar, de sistnämnda alla inom Majornas första rote, på stadsområdets ej reglerade del.

Såsom tillblandningsämne användes kalk inom 864, torfmull inom 2,634, aska inom 8 egendomar; utan tillblandningsämne sköttes latrinerna inom 48 egendomar af Majornas första och tredje rotar, likaledes å ej regleradt område.

Urinkurar å gårdar förefanns till antal af 2,519 och underjordiskt aflopp från 3,251 inom staden belägna egendomar. Uppsamlingen af sopor och afskräden skedde inom 3,260 egendomar i täta baljor på cementplan, af hvilka 2,586 voro försedda med underjordiskt aflopp.

Dessutom uppsamlades soporna inom 257 egendomar i ej flyttbara kärl, inom 9 i latrinkistor, inom 12 i vagnar, samt blott i köken inom 28 egendomar. Utaf 333 begagnade stall, 77 fähus och 78 svinstior hade 249 underjordiskt aflopp; svinstiorna i stadens utkanter.

Renhållningsanordningarna ha af hälsopolisen öfvervakats genom 39,902 besök i gårdarna, 10 husegare ha anmälts i poliskammaren för bristande renhållning inom sina egendomar.

Kloakledningarna hafva under året utvidgats med:

rörledningar	2,452 meter
gatubrunnar	76 st.

Vid årets slut funnos af staden utförda:

allmänna ledningar	104,745 meter
sidoledningar	52,042 meter

Summa 156,787 meter.

b) **Vattenledningar.**

Nuvarande antalet serviser är 3,323 st., med ökning under året af 55 st.

Rörnätet, som vid 1901 års början hade en längd af 132,509 m., har under året ökat med 1,316 m., hvadan dess totallängd vid årets slut utgjorde 133,825 meter.

Under året har en reservoar i Majorna, liknande lågreservoaren i Masthuggsbergen, fullbordats och satts i förbindelse med rörnätet. Den är till större delen sprängd i berget, som är beklädt med ett tunnt skal af beton och vattentätt cementputs; betontaket är täckt af jordfyllning. Den rymmer 2,495 m³.

Vid *Delsjön* har filtreringen fortgått dygnet om hela året. Filterhastigheten har i medeltal varit 3,39 m. i dygnet.

Vattnet från de *täckta filterna vid Alelyckan* utsläpptes till afloppet under en månads tid från midten af April, under pågående vårflöde, på grund af den ovanligt höga halten af bakterier. Vid slutet af November började bakteriehalten åter stiga, hvarföre filterna tömdes och undersöktes och fann man därvid att till följd af sättningar i grunden en spricka uppkommit i den gemensamma mellanmuren och var detta antagligen anledning till den höga bakteriehalten.

Vid Alelyckan har, under den tid filterna varit i verksamhet, såväl det filtrerade som det ofiltrerade vattnet dagligen undersökts i bakteriologiskt afseende. Antalet kolonier pr ctm³ vatten har under året utgjort: i det ofiltrerade vattnet, på 276 prof, i medeltal 906 st. med max. 18,144, i det filtrerade vattnet, på 418 prof, i medeltal 30 st. med max. 425, och endast i 17 fall har bakteriehalten i det till staden från filterna släppta vattnet befunnits öfverstiga 100.

De s. k. *naturfilterna vid Lerjeholm* hafva varit i verksamhet året om med undantag af tvenne kortare perioder för rensning och luftning samt under tiden från den 13 November till den 5 December i och för omläggning af afloppsledningen från desamma.

Af de 20 *rörbrunnarne* har en fått afrinna till afloppet på grund af vattnets allt för stora järnhalt, trenne hafva liksom förut tjänstgjort som observationsrör för grundvattenståndet, och öfriga 16 brunnar hafva året om lämnat vatten till pumpbrunnen med undantag af tiden från den 30 Augusti till den 5 September, då luftningsbassängen hölls tömd för rengöring och målning, samt vid ett tillfälle då en och en i sänder afstängdes i och för utspolning af den i silarne inträngande fina sanden. Sandafsättning hade skett i samtliga brunnar till en höjd varierande mellan 42 och 115 centimeter och var i medeltal 70 cm. Pumpningen af grundvatten har ej varit kontinuerlig utan varierat med vattenåtgången i staden. Då pumpning ej skett, har vattnet från brunnarne fått afrinna till elfven.

Nästan dagligen har i luftningsbassängen tagits vattenprof, som bakteriologiskt undersökts.

Af 283 prof hafva

130 prof visat	0 bakteriekolonier pr cm ³
138 » »	1—5 » »
10 » »	6—10 » »
samt 5 » »	öfver 10 » »

Den totala vattenförbrukningen under året har utgjort:

Delsjövatten	4,200 mill. m ³ eller 81 %
Elfvatten	0,246 » m ³ » 5 %
Grundvatten	0,733 » m ³ » 14 %

Summa 5,179 mill. m³ mot 5,314 mill. m³ föregående år, hvilket visar en minskning i vattenförbrukningen af 2,5 %, oaktadt konsumenternas antal samtidigt ökats med c:a 3 %.

Medelförbrukningen per konsument och dygn 104 liter, största förbrukningen den 25 Juli, då från Delsjön lemnades 13,910 m³ och från Alelyckan 8,656 m³, den minsta den 8 April med från Delsjön 6,998 m³ och från Alelyckan 227 m³.

Årets kostnader för drift och underhåll hafva i rundt tal utgjort 132,600 kr. eller 2,56 öre pr m³ förbrukadt vatten. Med anläggnings-, ränte- och amorteringskostnader uppgår värdet pr m³ vatten till 4,46 öre.

c) **Bostäder och byggnader, där många människor samlas.**

Byggnadsverksamheten under året har varit obetydlig. 26 nybyggnader ha tillkommit, nämligen 12 stenhus, 9 s. k. landshöfdingehus och 5 trähus med tillsammans 889 rum och 385 kök, fördelade på följande församlingar:

i Domkyrko	408 rum och	138 kök
i Christine	83 » »	18 »
i Masthugget	302 » »	154 »
i Carl Johan	90 » »	71 »
i Gamlestaden.....	6 » »	4 »
	889 rum och	385 kök

samt med fördelning på stadsdelar:

13:de och 14:de rotarne...	332 rum och	80 kök
Annedal och Landala.. ...	76 » »	58 »
Majornas 1:sta t. o. m.		
7:de rotar	392 » »	225 »
Stampen och Gullbergsvass	5 » »	3 »
Nordstaden	78 » »	15 »
Gamlestaden	6 » »	4 »
	889 rum och	385 kök

En sammanställning öfver befintliga bostäder återfinnes å Tab. 3.

Osunda lägenheter ha under året ganska ofta gifvit anledning till anmärkning, 192 af dem ha på anmaning af tillsyningsmännen iordningstälts, men i 11 fall, där olägenheterna varit så stora, att bostäderna måst helt och hållet utdömas, ha egarne inkallats för Nämnden och där meddelats åläggande, att inom viss tid ha låtit utrymma desamma. Denna åtgärd har bl. a. drabbat en hel gård i Nordstaden omfattande tio bostadslägenheter, af de öfriga ha 2 varit belägna i Sydstaden, 7 i Landala, 1 i Haga.

Talrika källarelägenheter bebos ännu och böra naturligtvis efter hand utrymmas, då deras beboende af flere anledningar såsom regel är mer eller mindre hälsovådligt. Nya sådana uppstå dock oupphörligen på så sätt, att sedan en källarelägenhet erhållit byggnadsnämndens gillande såsom afsedd till lagerrum, inredes den omedelbart till bostad och uthyres såsom sådan. En annan omständighet, som väcker uppmärksamhet vid besiktning af nybyggnader, är den att ofta vid inredningen af en bostad icke ett spår hänsyn tages till utrymme för betjäningen; till stora våningar med flera lyxrum finner man ej sällan en jungfrukammare, inredd under en trappuppgång och med sekundärljus eller

t. o. m. utan ett spår till ljus. Med den goda tillgång på bostäder, som finnes f. n. vore det högeligen önskvärdt, att allmänheten ville vid val af bostäder tillse, att äfven lämpliga rum för tjänstefolket finnes och därvid förbigå de våningar, där detta ej iakttagits.

Emigranthotellen ha ej gifvit anledning till anmärkningar. I åtskilliga af våra *allmänna lokaler* är ventilationen mycket illa tillgodosedd, och en brist på spottkoppar gör sig mycket ofta gällande.

d) **Vissa åtgärder till förekommande af smittosamma sjukdomars spridning.**

Den *bakteriologiska* undersökningsstationen å Hälsovårdsnämndens byrå har fungerat såsom föregående år. Antalet undersökningar har uppgått till 241. Under diagnosen difteri(?) inlämnade 123 prof ha i 26 fall visat sig vara difteri, i 97 fall halsfluss; af 49 fall under diagnosen angina? ha 9 varit difteri; i 68 fall har undersökningen gjorts på under observation ställda och ha därvid 25 varit bacillförande och uteslutande utgjorts af sådana fall, där difteri föregått, men de kliniska symptomen af sjukdomen försvunnit.

Fynd af *Bacilles courts* har icke föranlett isolering eller annan åtgärd.

Den kostnadsfria *vaccinationen*, som af Nämndens vaccinatorer utförts, har under året omfattat 1,085 barn.

I första distriktet (d:r Hindmarsh) har med framgång vaccinerats

från Domkyrko församl.....	169
» Haga »	109
» Kristine »	57
» Gamlestads »	158
» Masthuggets församl.	13
» Andra församl.	10

S:ma 516.

I andra distriktet (d:r Livijn) har med framgång vaccinerats

från Masthuggets församl.	345
» Carl Johans »	210
» Domkyrko »	2
» Haga »	2
» Främmande »	5

S:ma 564.

Resultatet af 4 vaccinationer ej känt och 1 fall utan resultat.

I 68 fall har revaccination af skeppsbesättning verkstälts.

Vid undersökning af folkskolebarnen inom 1:sta distriktet anträffades 181 icke vaccinerade, inom 2:dra distriktet 163.

Bostadsdesinfektionen har under året genom nämndens försorg verkstälts i 1,173 rum, där smittosam sjukdom förekommit. Tuberculosen har därvid utgjort den vanligast förekommande anledningen med icke mindre än 776 rum. I fall, då både hyresgäst och husvärd ansetts hafva mindre lätt att själfva ikläda sig kostnaden för denna desinfektion, som dock ej uppgår till mer än c:a 2,75 kr. per vanligt rum med kök, har Hälsovårdsnämnden bekostat densamma, liksom ock sängkläder och stoppade möbler, som ej ansetts ega tillräckligt värde för att underkastas speciel desinfektion, af Nämnden inköpts och på dess föranstaltande uppbränts.

Desinfektionen af offentligen till salu utbudna *kläder* har fortgått i hufvudsak såsom föregående år; för att underlätta arbetet och kontrollen därvid har emellertid på flere ställen i staden iordningstälts rum för desinfektion.

Med anledning af pestfall och smittkoppepidemier i England och Skottland har under året särskild *sundhetsbesiktning* verkstälts å *fartyg* från Glasgow och närliggande hamnar samt från London, Hull och flere andra hamnar å Englands östkust.

Endast ett misstänkt fall af *smittkoppor* har under året förekommit. En sjöman, som varit anställd å traden Glasgow—Göteborg hade, med anledning af smittkoppornas förekomst i förstnämnda stad, revaccinerats härstädes i början af året, under hösten öfvergick han till en ångare å traden Göteborg—Antwerpen och insjuknade under en resa från sistnämnda stad, där smittkoppor då förekommo, och intogs vid ankomsten hit på observation såsom synnerligen misstänkt för smittkoppor. Fallet, som på grund af den föregående vaccinationen förlöpte atypiskt och synnerligen lätt, gaf ej anledning till några nya fall ombord.

Under året har till behandling förekommit frågan om inrättandet af en särskild *hamnläkarebefattning* för att bevaka de hygieniska intressena inom hamnområdet.

Med anledning af pestens förekomst inom Storbritannien och den rol, *råtorna* ansetts kunna spela vid spridandet af denna sjukdom, har under året medel beviljats för försök att decimera antalet af dessa skadedjur. Arbetet härmed, som började under Maj månad, utfördes på så sätt att för å brandstationerna och ett par enskilda ställen inlämnade hela råttor betalades 10 öre per styck, mottagaren ersattes med 2 öre per inlämnadt djur, svansarne afklipptes och användes såsom verifikation vid kontrollräkningen, de döda kropparne nedgräfdes.

Åtgärderna för de *veneriska sjukdomarnes förekommande* har fortgått såsom förut. De besiktningsskyldiga kvinnorna stå under allmänna polisens uppsikt, besiktningssbyråns medicinska afdelning förestås af andre stadsläkaren, som öfver dennas verksamhet meddelar följande:

Vid början af år 1901 var antalet af å polislista inskrifna i staden sig uppehållande prostituerade kvinnor ..	94	
Under loppet af år 1901 återkommo förr inskrifna ..	76	
och blefvo af poliskammaren ålagda allm. sundh.-bes.	37	
		Summa prostituerade 207

Vid början af år 1901 utgjorde antalet kvinnor, hvilka underkastat sig sundhetsbesiktning enl. 2 art. § 5 af de för besiktningsbyrån gällande stadgar..... 2

Under loppet af år 1901 hafva underkastat sig sundhetsbesiktning enl. ofvan angifna stadga..... 4
och dessutom hafva vid gifven anledning 82 blifvit besiktigade, men hvilkas regelmässiga besiktning förklarats bero af deras framtida uppförande..... 82,
af hvilka 21 remitterats till Holtermanska sjukhuset för venerisk smitta.

Summa besiktigade men ej inskrifna kvinnor	88	
Hela antalet af under året besiktigade kvinnor har utgjort	295	

Vid slutet af år 1901 voro a) af de prostituerade kvinnorna af poliskammaren befriade från besiktningsskyldighet	16	
från staden afvikna	79	
häktade eller dömda till tvångsarbete.....	15	
intagna å Gibraltar	4	
intagna å Waterloohemmet	4	
aflidna	3	
kvarvarande vid årets slut, af hvilka 2 å Holtermanska sjukhuset ...	86	207

b) af kvinnor, hvilka underkastat sig besiktningsskyldighet enl. art. 2 § 5 af stadgarna för besiktningsbyrån:		
ålagda allmän sundhetsbesiktning	3	
afvikna från staden	1	
<i>kvarvarande</i>	2	6

Antalet verkställda besiktningar ha uppgått till	8,109	
(mot 8,609 år 1900)		
Antalet till Holtermanska sjukhuset remitterade kvinnor har uppgått till	75,	
(mot 82 år 1900)		
af hvilka 52 remitterats en gång och 23 två eller flera gånger, så att antalet remisser utgjort	106	
(mot 112 år 1900).		

Sjukdomstablä.

1901	Dröppel	Bulnad å köns- delarne (Bartholi- nitis Bubo)	Sår af obestämd natur	Sjanker	Syfilis	Summa
Januari.....	2			5	2	9
Februari.....	1			3	1	5
Mars.....	1			6	3	10
April.....	2		3	2	7	14
Maj.....			1	9	3	13
Juni.....	4			2		6
Juli.....	4			5	4	13
Augusti.....	2			6	1	9
September.....	5	2	1	5	2	15
Oktober.....	1			5	2	8
November.....				2		2
December.....				2		2
Summa	22	2	5	52	25	106

e) **Matvarukontrollen** (stadsveterinär Blomgren).

I och för kontrollen öfver matvaruhandeln ha tillsyningsmännen hos Hälsovårdsnämnden under år 1901 tillsammans verkställt 49,150 besök och besigtningar, hvaraf å torg 3,947 (807 å Kungstorget, 744 å Grönsakstorget, 940 å Fisktorget, 529 å Masthuggstorget, 235 å Stigbergstorget, 195 å Kusttorget, 173 å Skanstorget och 324 å Olskrokstorget), i saluhallar 4,400, vid Kustens fiskbrygga 104, i salubodar för födoämnen 17,420, i upplagsmagasiner för matvaror 8,204, i bagerier 2,103, i charkuteriverkstäder 4,654, i spisningslokaler 1,185, å slagterier 888, å fartyg, hvarå födoämnen hittransporteras, 2,088 och å jernvägarnes godsmagasiner 4,166 (945 å Statens, 900 å Bergslagernas, 971 å Vestkust-, 751 å Borås- och 599 å Vestgötabanans).

Förutom ofvannämnda inspektioner, som afsett icke allenast upptäckandet af felaktiga födoämnen, utan äfven tillsyn deröfver, att snygghet och renlighet blifvit iakttagen i berednings-, upplags- och försäljningslokalerna för födoämnen, ha tillsyningsmännen äfven under året förrättat en del andra arbeten, som med matvarukontrollen egt sammanhang. Så ha de i härvarande tullpackhus biträdt mig vid undersökningar af köttvaror, som införts hit från utlandet och hvilka författningsenligt å importorten måste undergå särskild undersökning. Äfven ha de å olika ställen i staden under året inköpt 409 prof af födoämnen och dryckes-

varor, som öfverlemnats till stadskemisten för närmare undersökning. Af dessa prof ha 1 utgjorts af mjöl, 3 af fläsk, 4 af karameller, 8 af smör, 20 af margarin, 26 af ister, 64 af köttfärs, 96 af grädde, 179 af mjölk samt 8 af dricka. Angående undersökningsresultatet deraf hänvisas till stadskemistens berättelse för året. Dessutom har hvarje dag alltid en af tillsyningsmännen såsom assistent biträdt å köttbesigtningbyrån och der bland annat haft till åliggande att oskadliggöra sådana födoämnen, som af mig förklarats vara till människoföda otjenliga. Oskadliggörandet af odugliga smärre partier och mindre djurkroppar har gått tillväga på så sätt, att varorna omedelbart efter kassationen öfverförts från byrålokalen till densamma källare, der nedlagts i särskilda baljor och öfvergjutits med fotogen. Ett par gånger i veckan har desamma innehåll af nattmannen blifvit afhemtadt och borttransporteradt till Sanna för nedgräfnings. I afseende å större kasserade matvarupartier och större djurkroppar ha varuinnehafvarne alltid sjelfva fått uttransportera dem till Sanna, under assisterande tillsyningsmannens uppsigt. Förr än de der nedkastats i den på förhand grädda grafven, har medföljande tillsyningsmannen å matvarupartierna gjort täta incisioner, indränkt dem å nedgräfningsplatsen med fotogen samt tillsett, att desamma före jordbetäckningen öfverströtts med ett rikligt lager af kalk.

Vid sina inspektioner ha tillsyningsmännen under året 1,754 gånger (368 å torg, 1088 i slagterier, 62 i upplagsmagasiner, 118 i korffabriker, 16 i handelslokaler, 58 å jernvägsstationer och 44 å fartyg) påträffat födoämnen, som i ett eller annat hänseende varit felaktiga. Vid sådana fall ha varuinnehafvarne genast förständigats att låta afföra dem till byrån för undergående af närmare undersökning, med resultat, att 1,567 af dem blifvit totalt kasserade och 187, som utgjorts af hela djurkroppar, fått försäljas, sedan felaktiga delar dock först blifvit desamma å byrån frånskurna. Förutom dessa ha ock en hel del varor under året blifvit frivilligt aflemnade till undersökning; desamma antal har uppgått till 1,677, hvaraf i 711 fall total och 966 fall partiel kassation af varorna egt rum. Samtliga i senare fallet ha utgjorts af hela djurkroppar.

Liksom under ett femtontal föregående år har helsopolisen äfven under året vid sina inspektioner gjort dagliga anteckningar öfver antal köttfall och mindre djurkroppar, som här saluförts, och föreligger det bearbetade resultatet deraf hvad beträffar hela fall nötkött samt kalv- och fårkroppar i tabell 8. Deraf synes bland annat, att tillförseln af dessa köttslag under året utgjorts af 25,650 hela fall nötkött, 35,516 kalv- och 23,142 fårkroppar. Af dessa voro i stadens slagthus slagtrade endast 3,514 fall nötkött, 240 kalvvar och 18 får. Med undantag af dessa och ett par hundra gödkalvvar, som af en i Redbergslid boende kalvslagtare der slagtats i hans slagteri, har allt det öfriga köttet blifvit slagadt utom Göteborg. Af det i stadens slagthus slagtrade nötkreatursköttet ha endast ett par hundra fall blifvit slagtrade af en stadsslagtare och det öfriga

af några i grannkommunerna boende hemslagtare, som derstädes förhyrt celler för slagtning. Med samtliga jernvägar ha under året hitförts 3,048 fall nötkött, 19,859 kalf- och 7,222 fårkroppar, samt med ångbåtar 410 fall nötkött, 3,866 kalf- och 3,663 fårkroppar. Allt det öfriga har pr axel hitförts af omnejdens hemslagtare och bönder. Sina nötkreatur slagta bönderna här i trakten nästan aldrig sjelfva, utan försälja dem till hemslagtare. Deremot händer det, att bonden låter slagta sina mindre djur, såsom svin, kalfvar och får och torgför köttet af dem här, ehuru det under senare åren blifvit allt vanligare, att hemslagtare af bönderna uppköpa och slagta äfven dessa.

Egendomligt må väl synas, att en så stor stad som Göteborg är så godt som renons på stadsslagtare, d. v. s. sådana, som sjelfva uppköpa slagtdjuren, låta slagta dem här i staden och försälja köttet af dem i egna butiker. Med undantag af ofvannämnda kalfslagtare och den, som i stadens slagthus under året slagtat ett par hundrade större nötkreatur jemte ett fåtal kalfvar och får, finnas här inga, inom staden boende köttförsäljare, som kunna hänföras under rubriken slagtare. Öfriga stadsbor, som här försälja kött i minut, äro endast månglare och charkuterihandlande, som af hemslagtarne inköpa det kött, som de i sina affärer sedan använda. Under de senaste 3:ne åren ha dock några större hemslagtare tagit sig före att i stadens slagthus låta slagta nötkreatur för försäljning till sådana större stadsmånglare och charkuterister, som för sina affärer önskat erhålla en såväl bättre som på samma gång snyggare behandlad vara; och ju kortare väg ett köttfall transporteras, i desto bättre skick kan det ock naturligtvis levereras. Hvad slagtningen å landsbygden beträffar, inköpas slagtdjuren af hemslagtarne å marknader och af grannar. I okontrollerade slagtbodar bli djuren nedslagtade af personer, som ena stunden syssla med olikartade jordbrukssysslor och andra med handtering af det kött, som vi sedan skola hafva till föda. Att sådant, sedt från såväl estetisk som hygienisk synpunkt, måste anses vara olämpligt, bör hvar och en kunna inse; och ännu olämpligare må väl synas, att så godt som en hel stads förråd af kött skall transporteras hit miltals på dammiga landsvägar, å ångbåtar och å jernvägs-vagnar, der det lägges på smutsiga golf, ofta utan något underlägg och der det under vintertiden ej kan skyddas mot kölden, utan hitkommer i hårdfruset tillstånd, hvarvid köttets saftighet försvinner.

Till en stor del bedrifves äfven inom staden minuthandeln med kött af dessa hemslagtare. Det fetare och bättre behandlade köttet afyttra de till stadens månglare och charkuterihandlande, det magrare och klenare, för hvilket de af dem ej kunna erhålla nöjaktig betalning, stycka de deremot sjelfva i smärre bitar och utmångla å torgen samt å Bazargatan. Som allmänheten ej förstår sig på att bedöma ett köttslags kvalitet, går denna affär utmärkt, hvilket ju bäst synes deraf att hemslagtareantalet år från år ökas. Hos allmän-

heten ha dessa styckande bondslagtare ett betydligt stöd däri, att densamma oriktigt anser det kött, som af dem saluhålles, härröra från djur, som de sjelfva uppfödt, hvarigenom detsamma skulle kunna säljas billigare än från mellanhanden, stadsmånglaren. Några reflektioner göras dessutom sällan af den stora allmänheten, att det är en helt annan vara, som man kan köpa i hallarne och butikerna mot hos hemslagtaren, som säljer styckadt kött å torgen. Om det hos den senare köpta köttet fås några öre pr kilo billigare än det, som saluhålles i hallar och butiker, tror sig allmänheten ha gjort en god affär. Så är dock ej förhållandet, ty kött skall naturligtvis betalas efter näringsvärdet och utseendet i öfrigt d. v. s. för fett och bättre behandladt kött mera, än för magert och sämre. Allmänheten resonnerar också på ett annat sätt felaktigt, ty den tänker som så, att kött, som säljes på hyresfri plats, måste vara billigare än sådant, som säljes i förhyrda butiker. Dessa två köttsorter ha dock ej det ringaste med hvarandra att göra, enär det bättre, finare köttet alltid försäljes i hallarne och butikerna, under det att mellansorten och det magrare utminteras af hemslagtare på torgen, hvilket ju hvar och en kan göra sig öfvertygad om vid besök och jmförelse å de olika försäljningsställena. Låge ej största delen af kött Handelsaffären i hemslagtarnes, utan hela kött handeln i stället i stadslagtares händer, skulle otvifvelaktigt i hallarne och på skilda ställen i staden, i nyinrättade tidsenliga butiker, af de sistnämnda saluhållas kött af olika kvaliteter, som naturligtvis komme att betinga olika priser efter varornas olika beskaffenhet. Derigenom att minstkött handeln förbehölls stadslagtarena eller stadsköttmånglarna, skulle dem emellan en sådan konkurrens komma att uppstå, att köttet af dem då skulle kunna säljas t. o. m. billigare än nu af hemslagtarne, och täflan dem emellan skulle dessutom alltid komma att framkalla äfven bättre varor. Allmänheten lärde sig äfven då snart förstå, att olika slag af kött fanns, då skilnaden på fett, medelfett och magert kött af samma djurslag för dem framträdde desto tydligare, då alla dessa köttkvaliteter saluhöllos i samma butik eller, som fallet måhända skulle blifva, prima kött försålles i en och sekunda i en annan af hvarandra närbelägna hallbutiker. På så sätt hade man också fått in minstkött handeln under tak, ty olämpligt må väl sägas vara, att dylik handel eger rum ute å smutsiga och dammiga torg och gator, der hvarje vindpust öfversållar köttbitarne med smutspartiklar för att nu icke tala om, huru förderfvadt kött äfven blir af solsken, regn och köld.

Nu råder också en högst osund konkurrens mellan de köttstyckande hemslagtarne och stadsköttmånglarna, ity att bonden har ett falskt stöd af den stora allmänheten i densammas missuppfattning om köttets billighet hos honom i förhållande till stadsköttmånglarens bättre varor, i följd hvaraf de senare ej uppsökas af andra än sådana, som verkligen lärt sig inse, att man erhåller bättre valuta för sina pengar genom att köpa fetare och bättre behandladt kött. Vid

all handel, men framförallt vid handeln med kött, må man alltid ihågkomma den gyllene regeln: »den som köper billigt, han köper dyrt».

Anmärkas må, att för 30 år sedan utöfvades all kött-handel här af stads-slagtare, men att dessa, den ena efter den andra på en enda man när, måst gifva vika i konkurrensen med dessa hemslagtare, som så småningom inträngt i staden och börjat utöfva handel med styckadt kött å torgen och så att säga så småningom vant allmänheten att äta ett magrare och mindre värdefullt kött, som de gamle stadsslagtarena ej ansågo sig kunna föra i handeln. Förr i tiden, då stadsslagtare här ännu funnos, inköptes af dem endast fullgödda djur. Sed var ock då, att djur, afsedda till slagt af godsegare och bönder alltid en tid förut ställdes på gödning, innan de försåldes. Nu deremot råder en så stor konkurrens emellan härvarande hemslagtare, att de uppköpa slagtdjuren i hvad slags hull som helst, då de ju alltid veta sig genom utminuterung af t. o. m. magrare kött derpå här kunna göra sig en god handelsvinst.

Att kött-handeln inkommer i ett bättre skede, då det offentliga slagthuset med dertill hörande kreatursmarknad, kylhus m. m., börjar sin verksamhet, bör man väl med säkerhet kunna hoppas, och att stadsmånglarne samt charkuteristerna för sina affärer då skola finna med sin fördel förenligt att sjelfva å marknadsplatsen inköpa slagtdjur och låta slagta dem i slagthuset, bör väl nästan falla af sig själf. Derigenom skulle hemslagtaren, den fördyrande mellanhanden, komma att bortfalla och stadsmånglaren här omvandlas till stadsslagtaren. På så sätt skulle vi kunna hoppas här ännu en gång erhålla ett stadslagtareskrå, som från landsbygden skulle komma att till staden återeröfra en riklig inkomstkälla.

Vid jemförelse med föregående års tillförsel synes, att under året här saluhållits 633 fall nötkött och 810 fårkroppar mindre, men 2,266 flera halfkroppar, än under år 1900.

Af hästkött har här under året, förutom hvad i form af korf och rökt hästkött försålts, af stadens hästslagtare här saluhållits 1,225 fram- och 1,229 bakparter eller 159 flera fram- och 152 flera bakparter än under år 1900. Anmärkas må, att hästslagtarens antal, som under flera föregående år endast utgjort 2, under årets ökats med en.

Af fläsk har årets tillförsel varit mycket mindre än föregående års. I allmänhet ha dock svinkropparne under året varit ovanligt feta och tyngre i vikt än under flera föregående år. Under året ha å byrån varit undersökta 26,314 hela och 1,862 halfva svinkroppar samt 2,466 mindre stycken, hvaraf 1,207 utgjorts af svenskt, 1,211 af amerikanskt och 48 från annan utländsk ort. Vid jemförelse med föregående års tillförsel synes, att densamma af hela svinkroppar och stycken understigit fjolårets med resp. 3,794 och 1,778, men att de halfva svinkropparnes antal med 450 öfverstigit fjolårets.

Under veckans olika dagar har tillförseln af de olika köttslagen och af svinkroppar varit mycket olika, såsom synes af nedanstående tabellariska öfversigt. Anmärkas må, att halfva svinkropparne reducerats till hela och såsom sådana upptagits i öfversigten, men ej de 2,466 styckena, enär öfversigten endast omfattar saluhållna hela kroppar.

	Storboskap.	Kalkkroppar.	Fårkroppar.	Svinkroppar.
Måndagar	982	800	164	977
Tisdagar	3,648	6,198	3,149	6,189
Onsdagar	3,739	4,017	2,916	2,880
Torsdagar	1,544	2,314	1,158	2,798
Fredagar	5,629	13,353	6,577	11,260
Lördagar.....	10,108	8,834	9,178	3,141
Summa	25,650	35,516	23,142	27,245

Häraf synes således bland annat, att tillförseln af nötkreaturskött och fårkroppar varit störst på Lördagar och dernäst på Fredagar, af kalkkroppar störst på Fredagar och dernäst på Lördagar samt af svinkroppar störst på Fredagar och dernäst på Tisdagar.

Att största tillförseln egt rum mot slutet af veckan beror derpå, att hushållen fortfarande på Lördagarne göra sina inköp af kött och fläsk för kommande veckas behof.

I tabellerna 6 och 7 äro de, på ett eller annat sätt felaktiga, födoämnen upptagna, som utgjort föremål för särskild undersökning å byrån, hvaraf i tabell 6 de återfinnas, som frivilligt blifvit inlemnade till undersökning och i tabell 7 de, som af helsopolisen blifvit anhållna. Af tabellerna framgår bland annat, att under året inalles 3,431 dylika å byrån blifvit undersökta, och ha desamma utgjorts af 12 hela fall elg-, 25 hela fall häst- och 350 hela fall nötkött, 11 får-, 142 spädgris-, 140 kalv- och 748 svinkroppar, 1 höna, 7 partier får-, 8 partier kalv-, 61 partier nötkött- och 222 partier svinkött, 178 svinstrar, 1 parti ägg, 1 parti konserver, 8 partier köttfärs, 18 partier korf, 2 partier sylta, 1 parti fisk, 1 parti frukt och 1,494 inelfvor.

I 2,955 fall (1,412 frivilligt inlemnade och 1,543 af helsopolisen anhållna) ha varorna utgjorts af nödslaktade djur eller sådana, hos hvilka vid slagningen sjukliga förändringar blifvit iaktagna eller ock af sjukliga djurdelar, i 469 fall (263 frivilligt inlemnade och 206 af helsopolisen anhållna) af i förruttnelse stadda födoämnen och i 7 fall (2 frivilligt inlemnade och 5 af helsopolisen anhållna) af sjelfdöda djurkroppar.

I 1,153 fall (966 frivilligt inlemnade och 187 af helsopolisen anhållna) ha varorna efter vissa sjukliga delars aflägsnande ansetts användbara och fått försäljas; samtliga dessa ha utgjorts af hela djurkroppar. Anmärkas må, att alla dessa här ofvan nämnda fränskurna och kasserade delar, som i många fall varit

rätt betydande, såsom t. ex. vid lokal tuberkulos, benbrott m. m., icke äro bland de i tabellerna 6 och 7 i anmärkningskolumnerna omnämnda partierna upptagna.

I 2,278 fall (711 frivilligt inlemnade och 1,567 af helsopolisen anhållna) ha varorna befunnits vara till människoföda helt och hållet otjenliga, och ha dessa tillika med de från ofvannämnda 1,153 djurkropparne frånskurna sjukliga delarne blifvit af helsopolisen på sätt, som ofvan nämnts, oskadliggjorda.

De totalt kasserade varorna ha utgjorts af ett helt fall häst- och 68 hela fall nötkött, 6 får-, 33 spädgris-, 42 fullvuxna svin- och 125 kalkkroppar, 1 höna, 7 partier får-, 8 partier kalf-, 61 partier nöt- och 222 partier svinkött, 178 svinistrar, 1 parti ägg, 1 parti konserver, 8 partier köttfärs, 18 partier korf, 2 partier sylta, 1 parti fisk, 1 parti frukt och 1,494 inelfvor.

Öfver antal och beskaffenhet af de hela i ett eller annat hänseende felaktiga djurkroppar, som å byrån under året varit föremål för närmare undersökning, lemnas härnedan en tabellarisk öfversigt.

Djurslag	Antal hela djur- kroppar	Frivilligt inlem- nade till under- sökning å byrån		Af helsopolisen anhållna		S u m m a	
		Användbar	Till mensisko- föda ojenlig	Användbar	Till mensisko- föda ojenlig	Användbar	Till mensisko- föda ojenlig
Storboskap.....	350	119	32	163	36	282	68
Kalf.....	140	2	14	13	111	15	125
Får.....	11	1	2	4	4	5	6
{Svin (vuxna).....	748	706	42	—	—	706	42
{Spädgris.....	142	109	30	—	3	109	33
Häst.....	25	20	—	4	1	24	1
Elg.....	12	9	—	3	—	12	—
Summa	1,428	966	120	187	155	1,153	275

Af storboskap ha 1 kasserats för mjeltbrand, 5 för septikämi, 17 för tuberkulos, 7 för vattensot, 4 för höggradig benmjukhet, 4 för höggradig hämoglobinuri samt 26 för andra sjukdomar, hvarvid muskulaturen varit höggradigt sjukligt förändrad, eller illaluktande på grund af sjukdom eller ingifna medikamenter, 2 kokroppar ha kasserats för förskämning och 2, som visade tecken på, att vid afslagtningen ha varit själföda.

Angående mjeltbrandsfallet må här anmärkas, att det uppträdde bland åkares djurbesättning här i staden. I samma stall förvarades omnämnda mjelt-

brandssjuka ko tillsammans med 7 hästar och 3 hundar. Det insjuknade helt hastigt och blef i döende tillstånd stucket af en tillstädesvarande hemslagtare. Omedelbart derefter forslades det till stadens slagthus och blef der i en tom slagtcell afslagtadt. Fallet blef af helsopolisen mycket snart känt, hvadan anmälan om detsamma i tid kunde göras hos Konungens Befallningshafvande, och blefvo stränga såväl desinfektions- som andra åtgärder vidtagna såväl i stallet, der djuret stuckits, som i slagthuset med resultat, att intet vidare sjukdomsfall af mjeltbrand här inträffade.

Af kalkkroppar ha 45 kasserats för septikämi, 20 för andra sjukdomar, 30 för förskämning och 30 för omogenhet. I afseende å de senare må nämnas, att desamma till största delen utgjorts af nästan fullgångna foster, som vid slagtningsstillfällena blifvit af helsopolisen i stadens slagthus anhållna. Äfven ha några af dem utgjorts af sådana kalkkroppar, som varit för tidigt födda.

Af fårkroppar ha 1 kasserats för septikämi, 1 för höggradig afmagring och 4 för vattusot.

Af svinkroppar (vuxna) ha 1 kasserats för höggradig rödsjuka, 2 för septikämi, 9 för tuberkulos, 1 för höggradig gulsot, 6 för vattusot, 5 för bukhinneinflammation, 4 för trikinos och 9 för andra sjukdomar, 3 för förskämning och 2 för det de vid afslagtningen varit sjelfdöda. Rödsjukefallet förskref sig från Tufve socken inom länet och har hos Konungens Befallningshafvande blifvit vederbörligen anmäldt. I afseende å de trikinösa svinkropparne må nämnas, att en af dem varit uppfödd vid en svingård i Fässbergs socken och de 3 öfriga vid en mejerisvingård i Halland.

Af späddgrisar ha 4 kasserats för pyämi, 15 för vattusot, 2 för bukhinneinflammation, 2 för andra sjukdomar, 6 för förskämning och 4 för det de vid afslagtningen varit sjelfdöda.

Den kasserade hästkroppen, som anhölls i ett slagteri utanför staden, visade tecken på att ha lidit af bukhinneinflammation. Öfriga i tabellen såsom användbara antecknade hästköttsfall ha utgjorts af sådana efter djur, som måst nedslagtas för benbrott.

Samtliga i tabellerna upptagna elgkroppar ha varit skottskadade, vanligtvis i betydlig grad, och ha fått försäljas, sedan alla blodinfiltrerade delar först blifvit desamma å byrån frånskurna.

Af de i tabellerna 6 och 7 antecknade kasserade nötköttspartierna ha 20, hvaraf 16 hela parter, varit frivilligt inlemnade och 41, hvaraf 21 hela parter, blifvit af helsopolisen anhållna. Med undantag af 2 partier saltadt kött, som kasserats för förskämning, ha öfriga frivilligt inlemnade partier på grund af sjukliga förändringar ansetts vara till människoföda otjenliga. Af de anhållna partierna ha 38 utgjorts af färskt och 3 af saltadt kött, hvaraf för förskämning kasserats alla de saltade, 17 af de färska partierna och 3 hela kobringor, samt

för sjukliga förändringar 1 kobringa och 17 bakparter. Partierna ha i vigt vexlat mellan några få och ett par hundra kilo.

Samtliga kalvköttspartierna ha kasserats för förskämning; 2 deraf ha utgjorts af saltadt och 6 af färskt kött.

Af fårköttspartierna ha 2:ne (1 salt och 1 färskt) kasserats för förskämning och 5 för sjukliga förändringar.

De kasserade fläskpartierna ha utgjorts af 42 skinkor (6 salta, 13 rökta och 23 färska), 105 svinhufvuden (3 salta och 102 färska), 10 partier salt och 65 partier färskt fläsk. För sjukliga förändringar ha deraf kasserats 23 färska skinkor, 4 partier färskt fläsk, 8 trikinbemängda amerikanska fläksidor och 101 svinhufvuden. För samtliga dessa senare, 1 salt och 100 färska, har kassationsorsaken varit tuberkulos. Öfriga fläskpartier ha kasserats för förskämning, och ha desamma utgjorts af 6 salta och 13 rökta skinkor, 2 färska och 2 salta svinhufvuden, 1 parti salt amerikanskt och 62 partier färskt fläsk. De senare ha mestadels utgjorts af mindre sådana, men ha dock i flera fall uppgått i vigt till öfver 20 och ända till 92 kilo. I afseende å det förskämda amerikanska fläskpartiet må här anmärkas, att det utgjordes af omkring 5,000 kilo, som under transporten hit från Amerika icke allenast blifvit i hög grad brandskadadt, utan äfven sedermera å ångbåten omspolats af smutsvatten och i söndriga lådor hit öfverförts, der det å härvarande kaj en tid varit påverkad af ihållande stark solvärme.

De kasserade svinistrarne ha varit gröna till färgen och illaluktande samt förskrifvit sig från sådana svinkroppar, som afslagtats först flera timmar efter stickningen. Bondhemslagtarne bruka nämligen här i trakten icke så sällan sticka svinen å inköpsställena och hemforsla dem till sina slagtbodar för skällning och afslagning. I flera fall ha, då dröjsmålet med inelfvornas urtagning varit för stort, t. o. m. delar af under istrarne befintlig muskulatur måst kasserats på grund af förskämning.

Äggpartiet utgjordes af 17 skämda ägg.

Korfpartierna ha till största delen utgjorts af förskämda, lättroökta korfsorter. Ett af desamma, som i vigt uppgick till 550 kilo, utgjordes af i förskämning stadd rökt hästkorf, som man sökt förbättra genom omrökning.

Fiskpartiet utgjordes af ett femtiotal skämde skäddor.

Fruktpartiet utgjordes af 12 i förskämning stadda apelsiner.

Af 1,494 kasserade inelfvor ha 189 varit frivilligt inlämnade och 1,305 anhållna af helsopolisen. För förskämning ha 97 af inelfvorna (1 kalv- och 1 hästhufvud, 1 kohjerta, 1 svinjufver, 1 parti nötkreaturstungor, 4 par kalv- och 23 par nötlungor, 4 kalfnjurar, 1 parti nötmagar och tarmar, 8 nöt-, 13 kalv- och 31 fårlefrar samt 8 kojufver) kasserats och öfriga för sjukliga förändringar, såsom tuberkulos, varbildningsprocesser, parasiter m. m. Af de förskämde in-

elfvorna ha endast svinjufret och nöttungpartiet varit frivilligt inlemnade; öfriga ha af helsopolisen anhållits. I afseende å det förskämda tungpartiet må anmärkas, att det utgjordes af ett femtiotal tungor, som af härvarande tullpackhusinspektion anmäldes till undersökning, och hvilka blifvit returnerade hit från Köpenhamn till en charkuterihandlande härstädes, som ett par månader förut afsändt dem härifrån, men sannolikt redan då så lätt saltade, att de hastigt öfvergått i förskämning.

I nedanstående tabell lemnas en öfversigt öfver antal inelfvor, som af helsopolisen beslagtogs å olika ställen samt äfven å sådana, som blifvit frivilligt inlemnade till undersökning. Dessa senare ha alltid tillhört och åtföljt å byrån frivilligt inlemnade felaktiga djurkroppar.

	Frivilligt inlemnade till undersökning å byrån	Af helsopolisen anhållna							Summa		
		å torg	i slagteri	i upplagsmagasin	i charkuteri-verkstad	i handelslokal	å järnvägsstation	å fartyg			
Nötkreaturs-	lungor.....	5	1	789	—	4	—	—	2	801	
	lefrar.....	2	74	172	—	26	1	—	1	276	
	hjertan.....	—	—	2	—	—	—	—	—	2	
	magar och tarmar....	1	1	14	1	—	—	—	—	17	
	jufver.....	—	3	32	2	8	—	—	—	45	
	tungor.....	3	1	1	—	—	—	—	—	5	
	njurar.....	—	—	1	—	1	—	—	1	3	
	mjeltar.....	—	—	1	—	—	—	—	—	1	
	Kalf-	hufvuden....	—	1	—	—	—	—	—	—	1
		lungor.....	—	4	—	—	—	—	—	—	4
lefrar.....		—	10	—	3	—	—	—	—	13	
	njurar.....	—	2	—	—	—	—	—	2	4	
Hästhufvuden.....	—	—	1	—	—	—	—	—	—	1	
Svin-	lungor.....	—	—	1	—	25	2	—	—	28	
	jufver.....	8	—	—	—	—	—	—	—	8	
	lefrar.....	19	7	1	—	18	1	—	—	46	
	magar och tarmar....	—	—	—	—	1	—	—	—	1	
	njurar.....	151	—	—	—	—	—	—	—	151	
Färlefrar.....	—	87	—	—	—	—	—	—	87		
Summa	189	191	1,015	6	83	4	—	6	1,494		

Tuberkulösa förändringar ha under året påträffats hos 1,387 föremål, hvaraf i nedanstående tabell en närmare öfversigt lemnas, öfver antal af tuberkulos angripna fall nötkött, svinkroppar och inelfvor, som dels blifvit frivilligt inlemnade till undersökning och dels anhållits af helsopolisen samt å ställen, der de af densamma påträffats.

	Frivilligt inlemnade till undersökning å byrån	Af helsopolisen anhållna						S u m m a	
		å torg	i slagten	i upplagsmagasin	i korffabrik	i handelslokal	å jernvägsstation		å fartyg
Storboskap	54	42	32	1	3	—	9	—	141
Svinkroppar	357	—	—	—	—	—	—	—	357
Nötkreaturs- {	hjertan	—	—	1	—	—	—	—	1
	lungor	4	1	764	—	4	—	1	774
	tungor	2	—	—	—	—	—	—	2
	magar och tarmar	—	1	12	—	—	—	—	13
	jufver.....	—	1	1	—	—	—	—	2
Svin- {	lefrar	—	2	22	—	7	—	—	31
	lefrar	—	—	1	—	20	2	—	23
	lungor	20	5	1	—	16	1	—	43
Summa	437	52	834	1	50	3	9	1	1,387

Af samtliga här under året saluhållna fall nötkött ha tuberkulösa förändringar påträffats hos 0,55 % mot 0,63 % föregående år. Af i härvarande slagthus under året slagtrade nötkreatur ha tuberkulösa förändringar hos sjelfva köttfallen påträffats hos 0,91 % mot 0,83 % under år 1900. Af lungtuberkulos ha icke mindre än 764 af der under året slagtrade nötkreatur varit angripna, hvilket utvisar en procenthalt af 21,8 mot 22,1 under året derförut. Liksom under ett par föregående år har en stor del af de under året i slagthuset slagtrade nötkreaturen blifvit inköpta från Skåne och utgjorts af större sådana, som sannolikt varit uppfödda på herregårdar derstädes, hvarest nötkreaturstuberkulosen ännu är en temligen vanlig gäst.

Af under året undersökta hela och halfva svinkroppar har procenthalten tuberkulos visat sig vara 1,27 eller 0,18 % lägre än under år 1900. De flesta tuberkulösa svinkropparne ha varit uppfödda af hemslagtare och vid mejerier, der djuren till föda erhållit tuberkulöst slag- och mejeriaffall, hvaraf de blifvit smittade.

På grund af Kongl. Generaltullstyrelsens cirkulär den 29 Mars 1897 och Kongl. Maj:ts nådiga kungörelse den 4 Februari 1898 angående införsel af häst-

kött ha i härvarande tullpackhus 54 gånger under året besigtningar af mig blifvit verkställda å sådana importerade köttvaror, som i tulltaxan varit upptagna under rubriken »kött, andra slag, ej specificerade». De undersökta varorna ha utgjorts af 8 partier amerikanskt hästkött om tillsammans 370 fat, 27 partier amerikanskt nötkött om tillsammans 263 fat, 1 fat amerikanska och 1 parti nöttungor, som returnerats hit från Köpenhamn, ett parti ryskt nötkött om 2 fat, 12 partier isländskt fårkött om tillsammans 180 fat, ett parti amerikanskt fläsk om tillsammans 29 lådor samt 3 partier danskt färskt nötkött (54 hela parter), vägende tillsammans 2,770 kilo. Af hästkötet blefvo 2:ne partier om tillsammans 8 fat reexporterade på grund af bristande försegling. I ofvannämnda nådiga Kongl. Kungörelse angående hästköttsinförsel finnes nemligen stadgadt, att emballaget, hvori köttet förvaras, skall vara åsatt veterinärs i utförsellandet märke med hans namnunderskrift, som angifver, att köttet härrör från fullt friska djur och skall detsamma vara så å emballaget anbragt, att skälig trygghet förefinnes, att emballaget icke öppnats efter märkets åsättande. Öfriga 362 fat, som tillsammans innehöllo 65,639 kilo hästkött, voro af sådan beskaffenhet, att de såväl beträffande försegling som innehållets beskaffenhet, finge här införas. Af ofvannämnda öfriga partier kasserades 8 kilo ryskt nötkött, 31 kilo isländskt fårkött, det från Köpenhamn returnerade tungpartiet, som utgjordes af ett femtiotal skämda tungor och af amerikanska fläskpartiet 24 lådor eller omkring 5,000 kilo, som voro stadda i förskämning på grund af brandskada och smutsvatten, hvori fläksidorna en längre tid legat.

Förutom i stadens slagthus, der tillsyningsmännen verkställt dagliga inspektioner, ha de äfven för hvarje vecka besökt 2:ne utom staden belägna hästslagterier, det ena i Frölunda och det andra i Lundby socken, med hvilka slagterier äfven korffabrikation är förenad. Besöken ha verkställts på olika dagar och tider samt afsett icke allenast tillsyn deröfver, att snygghet och renlighet varit rådande i slag- och korffabrikationslokalerna, utan äfven att endast sådana djur, som varit friska, der nedslagtats eller användts till korftullverkningen. Med undantag af en gång, då en sjuk hästkropp i ett af dessa slagterier anhölls och oskadliggjordes, ha under året inga andra slagtrade djur der påträffats förvarade än sådana, som af veterinär å alla fyra hofvarne varit brännmärkta med hans namninitialer och visst ordningsnummer i enlighet med de föreskrifter, som angående handeln med hästkött här i staden äro gällande.

Dessutom har sundhetsinspektoren, åtföljd af tillsyningsmän, under Juni, Augusti och September månader verkställt 72 besök i 51 å landsbygden, inom länet, belägna slagterier å Hisingen samt i Partilled, Frölunda och Fässberg socknar. I 21 af dem ha dubbla besök under året måst verkställas, och har det senare af dem afsett tillsyn deröfver, att föreskrifna reparationer blifvit vidtagna. Vid inspektionerna befunnos 2:ne, det ena i Rödbo och det andra i

Ytterby socknar, vara i så dåligt tillstånd, att anmälan därom måst göras hos länsstyrelsen, som ålagt vederbörande kommunalnämnder öfvervaka, att desamma blefvo försatta i tillfredsställande skick. Hemslagtärne ha i allmänhet vid till-sägelser varit villiga att ställa sig till efterrättelse, hvad som af härvarande hel-sopolisen i afseende å reparationer i slagterierna o. d. blifvit föreskrifvet, och har i de ordningsstadgar för landtslagterierna, som under föregående och detta år af Konunges Befallningshafvande utfärdats, helsopolisen haft ett kraftigt stöd för sina kontrollåtgärder.

Charkuterihandlandenas antal utgjorde vid årets slut 37, hvaraf alla för-utom en hade sina tillverkningslokaler i staden. Den utom staden boende har sin verkstad å Gårda, men försäljer sina tillverkningar i förhyrd butik i stadens saluhall å Kungstorget. Såväl denna som alla öfriga charkuteriverkstäder jemte dertill hörande lagerrum och källare ha för hvarje vecka af 2:ne tillsyningsmän inspekterats, hvarvid 118 gånger sådana födoämnen af dem der påträffats, som varit af otjenlig beskaffenhet och beslagtagits. I afseende å lokalerna ha samtliga under året undergått större eller mindre reparationer. Anmärkas må, att utrymmet i flera af dem numera måste anses väl litet i förhållande till der-varande tillverkningar, som genom stadens stora tillväxt under senare åren betydligt ökats.

Som klagomål anförts deröfver, att fiskförsäljare å Fisktorget med vatten från Rosenlundskanalen öfverspolat den i backar förvarade fisken, för att den skulle få ett friskare utseende och detta kanalvatten innehåller en betydlig mängd smutsämnen, har Helsovårdsnämnden under året genom anslag derstädes meddelat varning deremot.

Öfver matvaruaffärernas antal och beskaffenhet i nuvarande hallar och bazarer lemnas i nedanstående tabell en öfversigt.

Handelsvarans art	Saluhallen å Kungstorget	Fiskhallen	Skansstorgs-bazaren	Mashuggs-bazaren	Bazar Alliance	Götahallen	Torshallen	Viktoriahallen	Centralhallen	Summa
Kött af storboskap, kalf och får	30	—	1	—	10	1	1	1	1	45
» » häst	—	—	—	—	1	1	1	—	—	3
Fläsk	23	—	3	3	10	3	1	—	—	43
Korf och charkuterivaror	5	—	3	1	8	1	2	—	—	20
Villebråd.....	2	—	—	—	—	—	2	—	—	4
Färsk fisk	—	36	—	—	—	—	—	—	—	36
Salt d:o	1	—	3	1	1	1	1	—	—	8
Bröd, karameller m. m.	10	—	—	—	6	2	3	—	—	21
Smör och ost	18	—	1	3	12	2	3	1	2	42
Mjök	—	—	—	—	—	—	—	1	—	1
Mjöl, gryn m. m.	—	—	—	—	1	—	—	—	—	1
Frukt.....	3	—	—	1	2	—	1	—	—	7
Rotfrukter och grönsaker	—	—	1	—	—	—	—	—	1	2
Summa	92	36	12	9	51	11	15	3	4	233

Af ofvanstående tabell synes således bland annat, att kött, fläsk och charkuterivaror försålt i 111 af hall- och bazarbutikerna. Förutom i dessa ha dylika varor äfven saluhållits i 63 här och hvar i staden belägna butiker, de allra flesta af dem s. k. charkuteributiker. Såväl samtliga hall- och bazarbutiker som enskilda försäljningslokaler för kött, fläsk och charkuterivaror befunnos vid årets slut vara i snyggt skick.

I tabellerna 10 och 11 äro uppgifter lemnade å bageriernas och mjölkförsäljningslokalernas antal och beskaffenhet vid årets slut. Deraf synes, att de förras antal då uppgick till 197 och de senares till 460, alltså en ökning i förhållande till förra året af resp. 5 och 11.

Af bagerierna voro 126 belägna ofvan jord och 71 i källarvåningar. 2 nya bagerier ha under året blifvit inredda i gamla hus och 4 dylika i under året nybyggda. I 79 af bagerierna bakades endast husbröd, i 93 endast thebröd och i 25 bägge sorterna. I 68 fall var bostaden med bagerilokalen sammanhängande och i 129 fall belägen utom densamma. 181 af bagerierna ha antecknats som snygga och 16 såsom hafvande varit af medelmåttig snygghet; och ha i afseende å dessa senare anmaningar af tillsyningsmännen lemnats innehafvarne att fortast möjligt försätta dem i erforderligt skick. I 102 af lokalerna ha under året större eller mindre reparationer egt rum. Samtliga bagerierna hade vid årets slut en arbetspersonal af 799 personer, hvaraf största delen qvinnor.

Af försäljningslokalerna för mjölk och grädde voro vid årets slut 324 belägna ofvan jord och 136 i källarevåningar. I 256 fall var bostaden med mjölkförsäljningslokalen sammanhängande och i 204 fall belägen utom densamma. Såsom snygga ha 441 af dem blifvit antecknade och 19 såsom hafvande varit af medelmåttig snygghet.

I 459 af lokalerna försåldes grädde, i 389 oskummad mjölk och i 453 skummad mjölk.

Handeln med mjölk och grädde har i de flesta fallen äfven omfattat annan handel, såsom med bröd, maldrycker, mineralvatten, karameller, ägg m. m., men ej med sådana varor, som i lokalerna kunnat sprida damm och elak lukt.

I gamla hus ha under året 12 nya mjölkförsäljningslokaler blifvit inredda och 10 i under året nybyggda hus.

I 197 fall ha under året af helsopolisen anmärkningar blifvit gjorda mot bristfälligheten i lokalerna, hvilka af innehafvarne villigt blifvit afhjelpa.

f) **Kemiska analyser.** (Stadskemisten doktor Alén.)

Under året hava 4,641 föremål inlämnats till laboratoriet för undersökning:

1) närings- och njutnings-medel	768 prov
2) vatten	75 »
3) kemikalier och kemiskt-tekniska produkter	1,915 »
4) maskin- och lys-oljor, fernissor o. d.....	229 »
5) malmer, bärgarter o. d.	76 »
6) foder- och gödslingsämnen	98 »
7) arsenikprov	1,385 »
8) divärse ..	95 »

Summa 4,641 prov.

Det stora flertalet analyser utgöras av:

trämasseanalyser: torr massa	1,170 prov	} = 1,605 prov = 34,6 %
våt massa	435 »	
arsenikprov		1,385 » = 29,8 »
mjölkanalyser: oskummad komjök	301 prov	} = 395 » = 8,5 »
skummad »	94 »	
		72,9 %

För Göteborgs hälsovårdsnämnds räkning hava följande föremål under året undersökts:

	Antal prov		Antal prov
Kött.....	64	Gräddor	96
Fläsk	3	Lager-, iskällar- och pilsner-dricka	8
Mjöl.....	1	Pastiller	4
Smör och margarin.....	26	Cyankalium	1
Ister och konstister.....	24		
Mjölk	178	Summa prov	405

Om dessa för hälsovårdsnämndens räkning undersökta varor meddelas en del närmare uppgifter.

Flertalet prov hava inköpts av hälsovårdsnämndens tillsyningsmän, och en mindre del av proven hava köpts av andra personer — olika vid olika tillfällen — hvilka hälsovårdsnämnden för detta ändamål engagerat.

De 64 köttproven hade alla köpts såsom *hackadt eller malet kött*. De prövades på stärkelse, svavelsyrlighet och borsyra. Fyra av proven (= 6,3 %) innehöllo stärkelse, ett av dem 3,4 %, de övriga blott ringa mängd. Tolv av proven (= 18,8 %) höllo obetydlig mängd svavelsyrlighet¹⁾. Intet af proven

¹⁾ Inga kvantitativa bestämningar gjordes; men genom särskilda försök kunde konstateras, att svavelsyrlighetshalten var mindre än 0,04 %.

var konserveradt med borsyra. Rörande vattenhalten och pris upplyser följande tabell:

vatten i procent, medeltal	72,22
högst	77,8
lägst	57,8
pris i öre för 250 g, medeltal	27,4
högst	38
lägst	15

De köttfärsprov, som innehöllo de lägre vattenhalterna, syntes i allmänhet vara späckblandade.

Av de undersökta fläskproven voro två tagna från ett delvis skadadt parti, som hitförts med ångare, och det tredje provet var inköpt härstädes såsom varande amerikanskt fläsk. Proven ha undersökts med följande resultat:

	Importeradt		3. Inköpt
	1. Förorenadt	2. Ej märkbart skadadt	
Amoniak i vattenextrakt	närvarande	ej närvarande	—
vatten i köttfritt prov i procent	—	6,84	5,46
aska » » » » »	—	2,51	2,13

Genom analysen bekräftades alltså icke den hysta misstanken, att salt genom vatten skulle hava blivit extraheradt ur prov 2.

Ett hvetemjölprov inköptes på grund av en anonym angivelse, att en handlande blandade kalk eller annat i mjölet. Provet höll:

vatten i procent	14,06
aska » »	0,56.

Dessa siffror förete intet anmärkningsvärdt. Och vid den mikroskopiska granskningen iakttogos icke håller några främmande beståndsdelar.

De för hälsovårdsnämndens räkning i butiker inköpta åtta smör- och aderton margarin-proven hava undersökts på vattenhalt och med Sondéns likvoskop. Hos flertalet margarinprov har dess utom $\frac{N}{10}$ -alkaliförbrukningen bestämts enligt Reicherts-Nilsons metod. Av margarinproven voro seks köpa som smör; fyra av dem voro dock inneslutna i papper, märkta »margarin». Ett margarinprov var inneslutet i ett papper, märkt »konstister»; och fem margarinprov hade omärkta omslagspapper. Närmare detaljer rörande dessa smör- och margarinundersökningar framgå av följande tabell:

	Smör (8 prov)	Margarin (18 prov)
vatten i procent, medeltal	10,78	9,79
högst	13,2	15,9
lägst	8,1	5,2
Reicherts-Nilsons tal, medeltal	—	1,85
högst	—	5,2
lägst	—	0,6
pris i öre för 1 k ¹⁾ , medeltal	214,4	140,6
högst	230	170
lägst	180	110

Om ister- och konstister-proven kunna följande prisuppgifter meddelas:

	Ister (16 prov)	Konstister (8 prov)
pris i öre för 1 k ²⁾ , medeltal	123,3	102,5
högst	150	125
lägst	100	100

Ett av konstisterproven var köpt som ister, men utgjordes enligt omslagets märke av konstister. Tvänne säljare av konstister hade icke lagstadgade skyltar i sina butiker.

Av oskummad mjölk inköptes för hälsovårdsnämndens räkning 118 prov, därav i butiker 72 och på torg 46 prov. I följande tabell synes en del av undersökningsresultaten:

	Butikmjölk (72 prov)	Torgmjölk (46 prov)
egentlig vikt vid + 15° C, medeltal	1,0322	1,0318
högst	1,035	1,034
lägst	1,030	1,030
fett i procent, medeltal	2,78	2,75
högst	3,60	4,00
lägst	0,88	1,50
mycket goda (med minst 3,5 % fett) ...	2 (= 2,8 %) ...	2 (= 4,3 %) ...
goda (med 3—3,49 % fett).....	25 (= 34,7 %) ...	14 (= 30,5 %) ...
medelmåttiga (med 2,5—2,99 % fett) ...	30 (= 41,7 %) ...	18 (= 39,1 %) ...
underhaltiga (med mindre än 2,5 % fett)	15 (= 20,8 %) ...	12 (= 26,1 %) ...
pris i öre för 1 l, medeltal	13,9	12,5
högst	16	15
lägst	12	10

hvarjämte kan nämnas, att intet av mjölkproven var fullkomligt fritt från smuts, d. v. s. främmande, fasta, makroskopiskt synbara beståndsdelar. Blott i två

¹⁾ Beräknadt av priset på 200 à 250 g.

²⁾ Beräknadt av priset på 100 à 200 g.

torgmjölkprov syntes smutsmängden vara så stor, att den ansågs bära kvantitativt bestämmas; den var hos dem resp. 6 och 12 mg per l (i torkad form).

Detta är, hvad fetthalten beträffar, det sämsta resultat, som erhållits sedan år 1895¹⁾. Fettprocentmedeltalen hava föregående år legat över 3 eller föga under 3. Nu håller både butik- och torg-mjölken i genomsnitt endast eller föga mer än $2\frac{3}{4}$ ‰. De sämsta mjölkproven visa följande siffror:

	Butikmjölk			Torgmjölk		
	1	2	3	4	5	6
egentlig vikt vid + 15° C ...	1,035	1,034	1,033	1,034	1,034	1,033
fett i procent	1,20	0,88	2,00	1,50	1,90	1,75
torrsubbans i procent	10,68	9,46	10,95	10,71	—	—

Då ensamt publicering i tidningarna av undersökningsresultaten icke har önskad effekt, och då det blott sällan kan komma i fråga att anmäla säljare av underhållig mjölk till åtal, emedan man i allmänhet icke — utan undersökning av stallprov, som äro svåra eller omöjliga att anskaffa — kan förebbringa *bevis* för, att förfalskning föreligger, så synes det icke finnas någon annan utväg för att om möjligt få kvaliteten höjd hos den här saluhållna oskummade mjölken, än att — såsom på många ställen i utlandet skett — fastslå *gränstal* för fetthalten. I Dresden t. eks. lagstadgades nyligen, att av oskummad mjölk skulle i handeln finnas två kvaliteter 1) med minst 2,8 ‰ fett 2) med mindre än 2,8 ‰ fett, hvarjämte bestämdes, att mjölken skulle hålla högst 19 syregrader och högst 8 mg smuts per l samt ej vara blandad med vatten eller konserveringmedel²⁾. I städer, där mjölk-regulativ finnas, torde annars dylika bestämmelser rörande fetthalten icke vara vanliga; utan oftast är nog en minimigräns bestämd för fetthalten i oskummad mjölk, hvilken gräns på olika ställen torde växla mellan 2,4 och 3 ‰.

Under den senare delen av året började tillsyningsmännen i sammanhang med inköpen av mjölk efterse, huru matvaruförordningens tredje § efterlevdes i anseende på skyltning för saluhållen mjölk och grädde. Därvid fann man, att det var synnerligen vanligt, att skyltning icke begagnades, hvilket gav anledning till en mängd åtal.

¹⁾ Före år 1895 undersöktes blott få mjölkprov för hälsovårdsnämndens räkning.

²⁾ Ztschr. f. Unt. d. Nahr. u. Gen.-mitt. 1901, 1183 eller Veröff. Kais. Ges. 1901, 576. Enligt ett senare meddelande i förstnämnda tidskrift 1902, 167 har den väg, hvarpå man slagit in i Dresden, hittills icke fört till målet. Man hade hoppats, att det köpande publikum skulle föredraga mjölk av första kvalitet, och att säljare av andra kvalitet därigenom skulle tvingas att sälja sin vara till ett billigare pris. Detta har icke slagit in, ty mjölkleverantörerna saluhålla sin vara som mjölk av andra kvalitet, äfven om den håller 3 å 4 ‰ fett; och sålunda är det icke möjligt för köpare att göra något urval.

De i butiker och på torg inköpta skummjolkproven, till antalet 59, hava lämnat följande undersökningsresultat:

	Butikmjölk (33 prov)	Torgmjölk (26 prov)
egentligt vikt vid + 15° C, medeltal ...	1,0352	1,0345
högst	1,036	1,036
lägst	1,034	1,032
fett i procent, medeltal	0,57	0,92
högst	1,15	2,94
lägst.....	0,08	0,36
prima (med minst 0,5 % fett)	19 (= 57,6 %)	23 (= 88,5 %)
sekunda (med mindre än 0,5 % fett)...	14 (= 42,4 %)	3 (= 11,5 %)
pris i öre för 1 l, medeltal	6,5	6,0
högst	8	7
lägst.....	5	5

Såsom vanligt är den å torg inköpta skummjölken i genomsnitt avsevärdt fetare än den i butiker köpta. Sedan 1895 har detta alltid varit fallet utom år 1897, då torgmjölkens fett-%-medeltal var lägre — men blott 0,03 % — än butikmjölkens. Med det 2,94 % fett visande torgmjölkprovet förhöll det sig antagligen så, att det var en nymjolk, som var obetydligt skummad, och som säljare icke vågade utgiva för oskummad mjölk, då hälsovårdsnämndens tillsyningsmän infunno sig som köpare; detta prov höll för övrigt 1,033 egentlig vikt och 11,89 % torrsubstans. Obetydligt smutsiga voro alla skummjolkprov utom ett torgmjölkprov, som syntes vara smutsfritt.

Ett prov s. k. hushållsmjolk, enligt uppgift en blandning av 70 % oskummad och 30 % skummad mjölk, inköptes för ett pris av 10 öre per l och undersöktes med följande resultat:

egentlig vikt vid + 15° C	1,033
fett.....	2,25 %
torrsubstans	11,40 %

De 96 gräddproven ha undersökts med följande resultat:

	Butikgrädd (54 prov)	Torggrädd (42 prov)
egentlig vikt vid + 15° C, medeltal ...	1,0243	1,0209
högst	1,031	1,035
lägst	1,018	1,016
fett i procent, medeltal	14,0	15,1
högst ..	20,4	19,4
lägst.....	8,4	1,04
prima (med minst 20 % fett)	1 (= 1,9 %)	0 (= 0 %)
sekunda (med mindre än 20 % fett) ...	53 (= 98,1 %)	42 (= 100 %)
pris i öre för 1 dl, medeltal	5,9	5,1
högst	8	7
lägst	5	5

Intet av gräddproven var fullkomligt smutsfritt.

Den torggrädd, som höll 1,04 % fett, hade en egentlig vikt av 1,035 och var naturligtvis i själva verket skummjolk.

I följande tabell synes resultatet av undersökningarna av här fabricerade svagare underjätta maltdrycker:

Nummer	Bryggeri	Maltdryckens benämning	Egentlig vikt vid + 15° C	Alkohol		Extrakt	Stamvört ¹⁾	Utjäsningsgrad ¹⁾	Aska	Fosforsyra	Fosforsyra i stamvörten	Fosforsyra i askan
				volymprocent	viktprocent							
				%	%	%	%	%	%	%	%	%
1	Bryggeriaktiebolaget Kronans ...	Lagerdricka	1,0139	4,22	3,30	5,10	11,58	55,7	0,19	0,082	0,71	43,2
2	Münchens bryggeriaktiebolags ...	»	1,0109	4,51	3,54	4,45	11,34	60,8	0,21	0,073	0,64	34,8
3	Aktiebolaget J. A. Pripp & sons	»	1,0147	4,00	3,12	5,17	11,25	54,0	0,19	0,087	0,77	45,8
4	Göteborgs	»	1,0098	4,22	3,32	4,04	10,53	61,6	0,17	0,080	0,76	47,1
5	J. W. Lyckholm & C:is	Iskällardricka	1,0100	3,42	2,69	3,89	9,19	57,7	0,14	0,065	0,71	46,4
6	Bryggeriet Lejonet	Lagerdricka	1,0090	3,28	2,58	3,59	8,68	58,8	0,17	0,064	0,74	37,7
7	L. Börjessons	Iskällardricka	1,0053	3,49	2,70	2,68	8,14	67,1	0,17	0,076	0,93	44,7
8	J. W. Lyckholm & C:is	Pilsnerdricka	1,0060	3,21	2,53	2,77	7,79	64,5	0,14	0,063	0,81	45,0
		Medeltal	1,0100	3,79	2,98	3,96	9,81	60,0	0,17	0,074	0,76	43,1
		Högst	1,0147	4,51	3,54	5,17	11,58	67,1	0,21	0,087	0,93	47,1
		Lägst	1,0053	3,21	2,53	2,68	7,79	54,0	0,14	0,063	0,64	34,8

Sakkarin, salicylsyra och främmande bitterämnen ²⁾ påvisades icke i något av proven. — Det fins icke många analyser publicerade över dessa maltdryckslag. I ett utlåtande från kontroll- och justeringsbyrå av år 1892 äro 39 analyser meddelade. Dessa, som äro gjorda på tillverkningar från ett tiotal svenska städer, visa i medeltal 3,28 volym-% och 2,62 vikt-% alkohol, 3,33 vikt-% extrakt och 8,47 % stamvört — alltså avsevärdt lägre medeltal än de nu för Göteborg funna. I samma utlåtande äro 174 analyser av bayerskt öl meddelade. Bland dessa fins det 12 prov, som visa en stamvört, som ej går över den hos N:o 1 i ovanstående tabell. En del lagerdricka, som brygges här i Göteborg, synes alltså kunna likställas med bayerskt öl (lageröl), som har bryggts och säkerligen fortfarande brygges på en del andra platser i Svärge.

¹⁾ Stamvört och utjäsningsgrad hava beräknats enligt formlerna $\frac{100 E + 2,0665 A}{100 + 1,0665 A}$ och $100 (1 - \frac{E}{e})$, där A = ölets alkoholhalt (vikt-%), E = ölets extrakthalt och e = stamvörthalt.

²⁾ Blott Dragendorffs preliminärprov gjordes.

De fyra pastillproven, som voro misstänkta för att innehålla morfin, prövades på denna alkaloid men med negativt resultat.

Bland övriga prov, som å laboratoriet undersökts, må följande omnämnas.

Ett prov »halvfet» ost höll endast 8,2 % fett eller i vattenfritt prov 13,8 %. Då en helfet ost skall hålla minst 40 % fett i vattenfritt prov, bör lägsta fetthalten hos en halvfet vara 20 %; och alltså kunde den undersökta ostens beteckning som »halvfet» icke vara riktig.

Två inlämnade smörprov visade sig vara margarin.

Ett prov oskummad mjölk utgjordes av en mager grädde.

Många prov av oskummad mjölk, som levererats till mejerier, hava visat sig underhaltiga.

Följande tabell utvisar fetthalterna hos samtliga prov på oskummad komjölk, som under året undersökts:

1 prov.....	1,2 %	} = 2,0 % av proven	
5 »	1,5—1,99 %		
41 »	2,0—2,49 %		= 13,6 » » »
118 »	2,5—2,99 %		= 39,2 » » »
136 »	3,0 % och därutöver	= 45,2 » » »	
Summa 301 prov		100,0 %	

Denna tabell bekräftar, hvad som ovan uttalats i sammanhang med undersökningarna av de för hälsovårdsnämndens räkning inköpta proven å oskummad mjölk: ett betydligt nedgående i fetthalten hos den oskummade mjölken, som säljes här och i trakten av Göteborg. Förklaringen härtill kan ligga däri, att man nu förfalskar mjölken mera än förut; men det kan också bero därpå, att man för mjölkproduktion utväljer företrädesvis sådana djur, som producera *mycket* mjölk; och från ladugårdsegare-synpunkt blir detta alltid mest fördelaktigt, då man vid betalning av mjölk i allmänhet ej fäster avseende vid fetthalt. Genom följande sammanställning kan man närmare bedöma minskningen i fetthalten hos den oskummade mjölken under årens lopp:

år 1888	höllo	80,6 %	av proven	minst	3 %	fett
» 1889	»	78,4	»	»	»	»
» 1890	»	84,8	»	»	»	»
» 1891	»	72,0	»	»	»	»
» 1892	»	82,0	»	»	»	»
» 1893	»	80,1	»	»	»	»
» 1894	»	67,4	»	»	»	»
» 1895	»	75,4	»	»	»	»
» 1896	»	64,6	»	»	»	»
» 1897	»	71,1	»	»	»	»
» 1898	»	65,6	»	»	»	»
» 1899	»	59,4	»	»	»	»
» 1900	»	57,1	»	»	»	»
» 1901	»	45,2	»	»	»	»

Två prov rågmjöl, tagna ur leveranser till en offentlig inrättning härstädes, uppfylde icke leveransbestämmelserna.

Ett prov kakaopulver var förfalskad med kakaoskal.

Tre prov svagdricka innehöllo sakkarin; ett av dem undersöktes även på stamvörthalt; och var denna endast 4,31 %.

Fyra limonadprov höllo sakkarin, ävenså ett prov »engelsk brus».

Ett prov av hallonsaft var kopparhaltig.

Fyra prov marsala-vin uppfylde icke den nya farmakopéns bestämmelser.

Tre »alkoholfria» viner höllo resp. 0,67, 0,87 och 1,75 volym-% alkohol.

Ett prov »äkta ojäst drufvin» höll över 50 % extrakt, hvaribland en stor del utgjordes af stärkelsesocker.

Två dricksvattenprov voro starkt zinkhaltiga.

Resultatet af de undersökningar, som utförts för Göteborgs vattenvärks räkning, återfinnes i vattenledningsstyrelsens årsberättelse (stadsfullmäktiges handlingar, N:o 70 sid. 24).

Ett prov kött- eller korv-färg utgjordes av en arsenikhaltig tjärfärg.

Den värksamma beståndsdel i ett konserveringssalt var natriumsulfit.

Tre prov kristalliserad soda innehöllo avsevärda mängder av det billigare gläubersaltet, nämligen resp. 7,2, 8,2 och 81,0 %.

Ett klorkalkprov höll endast 26 % värksam klor (i st. f. 35 %).

Ett leveransprov av svavelsyra höll fyra gånger mera arsenik än ett annat prov, hvarmed leveransen skulle överensstämma.

Ett prov mönja höll 36 % främmande beståndsdelar.

Ett blyhvittprov var förfalskad med 12 % tungspat.

Ett prov röd fosfor var förorenadt av vit (giftig) fosfor.

Tio prov järnvägsskenor, som voro garanterade att hålla högst 0,075 % fosfor, höllo resp. 0,096, 0,105, 0,108, 0,114, 0,116, 0,119, 0,120, 0,126, 0,143, 0,160 % fosfor.

Ett spritprov var amoniakhaltigt.

Två i tullen som »olein» angivna prov befunnos vara turkrödtolja och ullolja, båda tullpliktiga, då olein är tullfri.

Tre prov karbolineum hade för låga egentliga vikter för att kunna räknas till äkta vara.

Flere prov kreosotolja hava icke uppfyllt leveransbestämmelser såsom hållande avsevärd mängd vatten. Ett prov kreosotolja var i huvudsak intet annat än rå naftalin.

Tre bomoljeprov voro förfalskade med mineralolja. Ett prov kunde endast genom sitt för höga jodtal (93) visas vara blandadt med annan olja. Ett prov bomolja höll ej mindre än 32,3 % fria syror, beräknade som oljsyra. Ännu högre syrehalt visade ett prov av en mineraloljehaltig maskinolja, ty den höll 56 %.

Ett prov ricinolja var förfalskad med mycket mineralolja.

Två linoljeprov förfalskade med mineralolja. Ett prov linoljefernissa och ett prov tran likaså.

Två prof maskinoljor voro blandade med torkande olja, som förorsakade »beckning».

Ett prov torfströ höll den mycket för höga vattenhalten av 60 %.

Tre superfosfatprov höllo resp. 1,54, 8,19 och 12,63 % vattenlöslig fosforsyra i stället för garanterade resp. 36, 9 och 13,5 %. Ett annat superfosfatprov höll 14,3 % vatten- och citrat-löslig fosforsyra i stället för garanterade 15 %.

På klädesplagg, som burits av en person, hvilken var misstänkt för att ha begått nesligt våld mot en minderårig flicka, konstaterades närvaron av blod på flere ställen samt sädesfläckar (spermatozoer).

Bland de 1,385 arsenikproven, bestående av vävnader, garner, tapeter, färger, kemikalier m. m., som undersökts endast på arsenik, hava 427 (= 30,8 %) visat sig vara arsenikhaltiga, d. v. s. givit ogenomskinliga arsenikspegel (enligt Fresenius-Babos metod). Det är dock då att märka, att en stor del av dessa prov varit av den beskaffenhet, att de icke kunnat hänföras till i arsenikstadgan upptagna föremål, hvarför de icke kunnat förklaras i handeln förbjudna. Många prov hava för övrigt hållit i lag tillåtet spår av arsenik (vid analysen givit genomskinliga arsenikspegel).

III. Sjukvården.

Sjukvården besörjdes vid årets slut af 74 läkare. Under året hafva 4 afflyttat från och likaledes 4 inflyttat till staden.

För *sjukbesök* nattetid i medellösa hem har nämnden utbetalt 1,770 kronor. I medeltal för de 5 föregående åren utbetaltes 2,066 kronor.

För *medicin* åt medellösa utbetalte fattigvårdsstyrelsen 23,011: 95 kronor; medeltal per år för de sista 5 åren 23,584 kronor.

Praktiserande *barnmorskor* vid årets slut 76; för 138 förlossningar bland medellösa har utbetalts 1,092 kronor.

Antalet praktiserande *veterinärer*, *tandläkare* och *fältskärer* har utgjort resp. 6, 24 och 2.

Å *Epidemiska sjukhuset* (d:r Wennerberg) har under året 582 patienter vårdats; 13 personer ha varit intagna för observation, och 41 mödrar ha fått åtfölja sina minderåriga barn.

Sjukdomarne ha fördelats enligt följande tabell.

	Kvarliggande från föregående år		Intagna under år 1901		Summa vårdade		Afförda				Kvarliggande till år 1902	
							Friska		Döda			
	m.	kv.	m.	kv.	m.	kv.	m.	kv.	m.	kv.	m.	kv.
Nervfeber	2	3	56	45	58	48	55	47	3	1	3	2
Skarlakansfeber	5	—	61	84	66	84	64	83	2	1	21	22
Difteri	5	10	96	95	101	105	94	100	7	5	4	4
Angina	2	1	24	27	26	28	26	28	—	—	—	—
Annan sjukdom	—	1	33	32	33	33	27	30	6	3	1	1

Frånräknas de kvarliggande äro mortalitetssiffrorna:

För samtliga sjukdomar	5,7 %
» nervfeber	4 »
» skarlakansfeber	2,8 »
» difteri	6,1 »
» Angina	0 »
» annan sjukdom	14,1 »

Af difteripatienterna ha 56 haft croupsymptom, af dessa ha 10 aflidit (18 %). Frånräknas dessa 56 från hela antalet difterier, återstå 150 rena svalgdifterier med 2 döda (1,3 %). Af croup utan påvisbara difteribaciller ha förekommit 25 fall, i tabellen upptagna under annan sjukdom. Med 5 döda är mortalitetsprocenten 20; af dessa fall ha dock en del varit komplicerade med tuberculos etc. Samtliga patienter med croupsymptom utgjorde sålunda 81 med 15 döda (18,5 %). Å 18 croup-patienter ha ej något operativt ingrepp behöft göras, å öfriga 63 har operation behöft tillgripas, hvaraf i 54 fall endast intubation, i 6 fall både intubation och tracheotomi, i 3 fall endast tracheotomi (intubation tekniskt omöjlig). Af de primärt tracheotomiserade gingo 2 till mors; af de sekundärt 3 till mors; af de enkelt intuberade gingo 10 till mors (18,5 %). Totalmortaliteten för de operativa ingreppen var 23,8 %. Att ej sekundär tracheotomi tillgripits i fler fall, har berott på försök att skarpare begränsa indikationerna för den sekundära tracheotomien. Sålunda ha utgallrats alla fall, som genom någon komplikation eller genom ett synnerligen dåligt allmäntillstånd ej synes ha lemnat några utsikter till gynsam utgång. Af de på sådana indikationer sekundärt tracheotomiserade ha icke desto mindre 50 % aflidit. I flera fall har tracheotomi af föräldrarna afböjts. Sålunda ännu en omständighet, som talar till förmån för intubationen, ty rörande denna har naturligen i intet fall ansetts nödigt tillspörja de anhöriga.

Hvad beträffar etiologien till croup, har såsom nämnt difteribaciller ej kunnat påvisas i 25 fall. Sannolikt ha dock en god del af dessa icke desto mindre varit difteri. Under hösten gjordes nemligen en del undersökningar rörande difteribacillens isolerade förekomst i larynx. I fall der farynx ej företedde några förändringar, extuberades omedelbart efter första intubationen och gjordes kulturer från material, som stannat i tubens inre eller å dess yttre yta. Det visade sig härvid, att ofta profvet från farynx blef negativt under det profvet från larynx gaf positivt resultat. Emellertid har serien af försök ej varit tillräckligt omfattande för att derå skulle kunna fällas ett generelt omdöme.

Sjukhusets ekonomiska ställning framgår af följande tablå:

<i>Inkomster:</i>		Uppvärmning.....	5,813: 82
Från Göteborgs hälsovårdsnämnd ...	43,063: 13	Belysning	2,216: 52
» betalande patienter	3,380: —	Tvätt (tvätterskornas mat och lön)	1,871: 38
» diverse inkomster	66: 60	Vattenförbrukning	500: —
» grässkörden vid sjukhuset	40: —	Forselkostnader	760: 99
	<u>Kronor 46,549: 73</u>	Medikamenter	1,265: 61
		Antidifteriserum	987: —
<i>Utgifter:</i>		Diverse förbrukningsartiklar för	
Inventariers underhåll.....	728: 58	sjukvården.....	1,714: 24
Nyköpta inventarier.....	1,375: 21	Skrif- och tryckkostnader	73: 29
Byggnaders underhåll.....	2,847: 73	Renhållning	1,211: 63
Parkens underhåll	387: 75	Diverse utgifter.....	65: 51
Aflöningar	14,968: 61		<u>Kronor 46,549: 73</u>
Mathållningen	9,760: 86		

Om man från utgiftssumman 46,549: 73 afräknar:

Inventariers konto	kr. 1,375: 21
Byggnaders underhåll	» 2,847: 73
Parkens underhåll	» 387: 75
Diverse utgifter	» 65: 51
	<u>4,676: 20</u>
återstår såsom utgifter för den egentliga sjukvården	kr. 41,873: 53
och uppgår sålunda kostnaden:	
för hvarje underhållsdag till	» 3: 23,32
» » inskrifven person till	» 65: 73,55
» » under hela året upptagen säng till	» 1,186: 20
Medikamentskostnaderna för hvarje sjuk har varit	» 2: 17,25
» pr dag » » » » »	» 0: 10,35
Utspisningskostnaden pr dag har varit	» 0: 83,93
Medeltalet för hvarje dag å sjukhuset inskrifna har uppgått till.....	35,48
» » » » » » vårdade sjuka » » »	33,49
» » » » » » för observation intagna har uppgått till	0,08
» » » » » » intagna anhöriga åtföljande sjuka barn har uppgått till	1,9

Underhållsdagarnes antal har uppgått till	12,951
deraf för icke betalande.....	11,344
» » betalande i enskildt rum	245
» » » i allmänt »	1,362
	12,951
Medeltalet underhållsdagar för hvarje vårdad sjuk har varit	20,97
» » » » observerad » » »	2,23
» » » » anhörig åtföljande sjukt barn har varit	16,95

Å *Göteborgs Barnsjukhus* (doktor G. Bergendal) har under året vårdats 293 barn, af hvilka 173 utskrifvits friska, 65 förbättrade, 4 oförbättrade, 12 döde och 1 remitterats till annat sjukhus; 38 kvarlägo till 1902. 214 journalförda operationer ha utförts och dessutom en mängd mindre kirurgiska ingrepp. Antalet besök å polikliniken har uppgått till omkring 14,500.

Från slutet af maj till slutet af september förhyrdes i likhet med föregående år en lägenhet vid Kyvik på kusten af norra Halland, 2 mil från Göteborg, där 62 barn fingo vård under 2—8 veckors tid. Särskildt serophulösa och anæmiska barn ditskickades och med godt resultat.

Underhållsdagarnes antal.....	14,620
Medeltal vårdade pr dag.....	40,5
» underhållsdagar pr barn.....	49,80
Kostnaden för hvarje underhållsdag..... kr.	1: 53
Utgifterna under året:	
Läkemedel.....	kr. 753: 55
Förbandsartiklar.....	» 811: 22
Patienternas utspisning.....	kr. 7,018: 65
Aflöning och pensioner.....	» 6,184: 50
Uppvärmning och belysning.....	» 2,787: 90
Tvätt och renhållning.....	» 632: 73
Kläder.....	» 68: 95
Instrument och apparater.....	» 577: 73
Inventarier af andra slag.....	» 1,041: 45
Underhåll af gård och park.....	» 374: 43
Underhåll och reparation af byggnad.....	» 837: 51
Diverse utgifter.....	» 1,308: 98

Summa kr. 22,397: 60

Göteborgs sjukhem (doktor Westman).

Under året vårdade 60 patienter. Underhållskostnad — med 10 % afskrifning å inventarier — kr. 374: 21.

Hemmets nybyggnad har fortskridit så långt, att hinder icke synes möta för att anstalten skall kunna öppnas i stadgad tid.

Holtermanska sjukhuset.

Under året ha vårdats 793 patienter (532 män och 261 kvinnor) med underhållsdagarnes antal uppgående till 17,566. Medeltal vårdade per dag 31,6 för män och 16,5 för kvinnor. Nyinskrifne patienters antal 743 (500 män och 243 kvinnor).

Majornas sjukhus (d:r Belfrage).

Under året vårdades 268 patienter å sjukhuset, med underhållsdagarnes antal uppgående till 8,444. Nyintagne 246. Medeltal vårdade per dag 23,13. Utgifterna ha uppgått till kr. 12,975: 09. Kostnaden för sjuk per dag kr. 1: 52 (medeltal för de sista 5 åren kr. 1: 43) och för hvarje under hela året upptagen sjuksäng kr. 560: 96.

Å *ögonsjukhuset* (d:r G. Ahlström) har under året 516 patienter varit intagna.

Sjukvården inom fattigvårdsanstalten Gibraltor (d:r F. O. Åberg).

Å sjukvårdsafdelningen, med plats för 316 patienter, har vårdats 919 (559 män och 360 kvinnor). Af dessa voro kvarliggande från 1900 267 (146 och 121 resp.) och af de under året inkomne 652 voro 337 för första gången där. 653 ha utskrifvits, hvaraf till hemmet 135 friske eller förbättrade och 27 oförbättrade, till andra afdelningar af anstalten 204 och 52 resp. samt till sjukhus 61. Såsom döde har afskrifvits 174. Högsta antalet belagda sängar 308 (Mars), lägsta 224 (Augusti). Underhållsdagarnes antal 96,826.

Sinnessjukafdelningen.

Sedan på grund af öfverinspektörens för sinnessjukvården uttalade önskan några förändringar med vissa isoleringsrum blifvit vidtagna och en ny asylafdelning i mellersta paviljongens bottenvåning blifvit färdig, finnas följande antal platser:

å sinnessjukafdelningen.....	156, inclus. 44 isoleringsrum
i asylen n:o 1	28,
i asylen n:o 2	41, » 1 »

summa 225, inclus. 45 isoleringsrum.

Under året hade vård lämnats åt 411 patienter, af hvilka under året inkommit 202, och ha af dessa 90 varit hospitalsberättigade, 90 asylberättigade och 22 behäftade med delirium tremens.

Af de utskrifne ha 76 kunnat remitteras till hemmet såsom friska eller förbättrade, 19 oförbättrade, till andra afdelningar inom anstalten 16, till hospital 13 och till asyl 26. Antalet döde har uppgått till 58. Högsta antalet vårdade har uppgått till 218 (Januari), lägsta 181 (Februari). 19 af de vårdade ha tillhört främmande kommun.

I försörjningsafdelningen ha 82 patienter vårdats.

Amme- och barnafdelningen har plats för omkring 60 ammor med dibarn och 60 kolt- och skolbarn. Under året ha varit intagna 70 ammor med lika många dibarn. 291 kolt- och skolbarn ha vårdats och 22 fosterbarn ha uppfödts. Bland ammorna ha 25 sjukdomsfall förekommit, bland barnen 175. 23 barn ha aflidit.

Stadens *polikliniker* i gamla Artillerikasernen ha lämnat läkarehjälp åt nedanstående antal sjuka:

Afdelningen för barnsjukdomar (stängd 5 månader) d:r		
	Wirseen	155 (411 besök);
» » kvinnosjukdomar (stängd c:a 1 månad)		
	d:r Neuman	123 (522 »);
» » mag- och tarmsjukdomar, d:r Ström.....		218
» » » » » , d:r Åkerlund		164
» » ögonsjukdomar, d:r Pihl.....		1,472 (8,629 »);
» » » » » , d:r G. Ahlström (stängd c:a 1 månad).....		1,611
» » tandsjukdomar, tandläkare Bensow		3,628

IV. Befolkningen och dödligheten.

Tab. 12 och 13, som äro sammanställda i enlighet med de uppgifter, som meddelats från *pastorsembetena*, utvisa antalet födda inom hvarje månad och församling samt Tab. 14 befolkningens rörlighet inom hvarje församling.

Den 1 jan. 1901 uppgick den *kyrkoskrifna* befolkningen till 130,575, den 1 jan. 1902 till 132,111, hvadan sålunda under år 1901 uppstått en ökning af 1,536 individer (emot 3,725 under 1900).

Antalet lefvande födda var 3,888 och dödsfallens antal 2,094, nativitetsöfverskottet blir sålunda 1,794; öfverskottet af utflyttade öfver inflyttade utgjorde 258.

Antalet lefvande födda utgjorde 29,8 per 1,000 innevånare, och af dem var 16,4 % af oäkta börd.

Antalet dödfödda 86, hvaraf 61 äkta och 25 oäkta.

Ingångna äktenskap i medeltal 8 på hvarje 1,000 af befolkningen.

Den *mantalsskrifna* befolkningen utgjorde 128,977 personer vid årets slut, dess fördelning inom olika stadsdelar fins angifven i Tab. 16; 1900 års mantalsskrifna befolkning var 125,825.

*Dödligheten bland kyrkoskrifna var 14,6 på 1,000, beräknad efter folk-
mängden vid redovisningsårets början samt med frånräkning af dem, som dött
utom staden; medräknas dessa (179 enl. Tab. 26) utgjorde dödligheten 16,0 per
mille af den kyrkoskrifna befolkningen. Dödligheten för hvarje månad under
de senaste 5 åren framgår af Tab. 15, hvars förra hälft angifver dödligheten på
1,000 innevånare bland kyrkoskrifna vid årets början samt inom staden afidna.*

Till jämförelse äro här dödlighetssiffrorna från några storstäder för år
1901 sammanställda enligt Registrar General, London:

Christiania	15,1	Edinburg	19,5
Amsterdam	15,2	Paris	19,6
Bryssel	15,9	Wien	19,8
Haag	16,5	Newyork	20,0
Stockholm	16,8	Glasgow.....	21,2
Hamburg	17,4	München	22,4
Berlin	17,9	Prag.....	23,8
Köpenhamn	18,0	S:t Petersburg.....	24,1
Dresden	18,0	Breslau	25,3
Philadelphia.....	18,6	Moskwa.....	30,1
Buda-Pest.....	18,7	Bombay.....	74,1

Af årets månader har juli största antalet dödsfall eller 215; minsta antalet
har november med 139. Dödligheten under senaste 5-årsperioden bland den
mantalsskrifna befolkningen inom olika stadsdelar vid årets slut framgår af
Tab. 17.

V. Väderlek, gångbara sjukdomar och dödsorsaker.

De meteorologiska förhållandena framgår af Tab. 18, som meddelats af
Meteorol. Centralanstalten i Stockholm. Årets medeltemperatur, något högre än
föregående års, uppgick till + 8,24, abs. maximum (juli) + 30,5, abs. minimum
(januari) — 15.

Nederbörden uppgick till 573,1 mm., den ymnigaste i mars 76,8, den minsta
i sept. 17,6.

Sjukdomar.

Vattenkoppor har anmälts med 113 fall, spridda under årets alla månader,
utan epidemisk karaktär.

Smittkoppor. Endast ett misstänkt fall, se sid. 6.

Messling har förekommit under året med ett enstaka fall.

Tyfoidfiebern har uppträdt med 135 fall, hufvudsakligen fördelade på aug.—okt. månader, under hvilka månader 55 % af årets hela antal fall förekommo.

Skarlakansfebern har visat en relativt sparsam förekomst under större delen af året. Från oktober började den dock utbreda sig och nådde under dec. månad en frekvens af 51 nya fall. Hela antalet fall 167.

Difteri och strypsjuka ha likaledes haft en obetydlig utbredning. Medeltalet pr månad 15 fall. Endast jan., febr. och dec. ha visat några högre siffror, resp. 37, 23 och 21. Antalet fall under året 187.

Fördelningen på de olika stadsdelarne af tyfoidfiebern, skarlakansfebern och difterin framgår af bifogade litograferade kartor.

Kikhostan visar såsom vanligt en hög frekvens, särskildt under årets tvänne första månader, då 173 och 134 fall resp. anmälades från distrikten. Hela antalet fall uppgick till 706, af hvilka 624 under 7 år. I denna sjukdom döde ha under året uppgått till 45 och således till mer än i alla de öfriga infektionssjukdomarne sammanlagdt, som visa en siffra af endast 37.

Influzan uppträdde epidemiskt under årets första månader med sammanlagdt 2,498 fall. Under sommaren var den fullständigt borta, men uppträdde åter under årets 3 sista månader med ett smärre antal fall, näml. 164.

Luftrörskatarren visar samma höga frekvens, som under föregående år. 6,912 fall ha anmälts. Jan.—mars månader visa största frekvensen, juli och augusti den minsta.

Lunginflammationen har haft en relativt måttlig frekvens, med 418 fall. Äfven här ha årets 3 första månader att uppvisa de största talen.

Diarrhoesjukdomarne visa en högre siffra än vanligt. 3,965 fall, af hvilka 1,404 inträffat enbart under augusti månad och endast 100 under dec. månad. Af sammanlagda antalet fall har 1,234 träffat barn under 2 år och 1,434 personer mellan 15 och 60 år.

Muskelrheumatismen företer största antalet fall under augusti månad och *ledgångsrheumatismen* under vårmånaderna mars—maj.

Af föregående sjukdomar anmälas smittkoppor, tyfoidfieber, skarlakansfeber och difteri af *hvarje* praktiserande läkare, öfriga sjukdomar endast af distriktsläkarne.

Såsom sammanfattning kan sägas att *sjukligheten varit måttlig*. Af de akuta infektionssjukdomarne har influensan och kikhostan haft temligen stor utbredning. Dödsorsakerna, specificerade enligt Med. Styr:s cirk. $\frac{9}{12}$ 1891 med fördelning efter ålder och kön återfinnas i Tab. 23. I Tab. 24 och 25 äro dödsorsakerna sammanförda efter sina hufvudgrupper och fördelade efter månad och kvartal samt stadsdelar; i Tab. 25 äro de dödsfall, som inträffat utom staden ej medräknade. Tab. 26 angifver dödsorsakerna hos göteborgare, som

aflidit utom staden; Tab. 27 dödsorsakerna bland främlingar döde i Göteborg. Tab. 28 lemnar en öfversikt af antalet dödsfall i några sjukdomar under senaste 5-årsperioden och Tab. 29 en jemförande öfversikt af dödsfall i folksjukdomar och några andra sjukdomar under de sista 10 åren.

De kroniska infektionssjukdomarne upptaga det största antalet döde, nämligen 459, utgörande 24 % af alla döde. (Motsvarande tal för åren 1899 resp. 439 och 22,5 % och 1900 resp. 511 och 25,8 %.) Af dem uppträdde lungshot med 354 fall och öfriga former af tuberculos med 103 och utgjorde alltså de inom staden i tuberculos aflidne 23,9 % af alla dödsfall. (18,5 % i lungshot.)

Bland andningsorganens sjukdomar visa lung- och lungsäcksinflammationerna 151 dödsfall och luftrörsinflammationerna 88, utgörande resp. 7,89 och 4,6 % af alla dödsfall.

De akuta infektionssjukdomarne visa följande tal:

Kikhosta	45
Scarlatina	5
Tyfoidfieber	7
Influenza	12
Difteri och croup	13
Barnkolera.....	5

Af öfriga sjukdomar visa cirkulationsorganens sjukdomar 178, nervsystemets och sinnesorganens sjukdomar 128, matsmältningsorganens sjukdomar 219 och kräfte 111 dödsfall.

Genom olyckshändelse har 32 personer omkommit, 21 fall af själfmord och 2 fall af mord eller dråp antecknas för året.

[The page contains extremely faint, illegible text, likely bleed-through from the reverse side of the document. The text is too light to transcribe accurately.]

TABELLER

TILL

HÄLSOVÅRDSNÄMDENS ÅRSBERÄTTELSE

1901.

Tab. 1. Summarisk redogörelse för sundhetspolisens arbete under år 1901.

Arbetets art	Januari	Februari	Mars	April	Maj	Juni	Juli	Augusti	September	Oktober	November	December	Summa
<i>Besiktning af:</i>													
Afträden	1,616	2,594	4,377	2,785	4,455	3,710	3,204	3,705	3,144	4,049	3,666	2,603	39,908
Gårdar	1,616	2,594	4,377	2,785	4,456	3,710	3,205	3,705	3,136	4,049	3,666	2,603	39,902
Afloopstrummor och diken	696	927	2,009	1,477	3,156	2,411	1,635	2,070	1,575	2,210	1,712	1,305	21,183
Stall	102	161	299	218	362	288	248	249	241	306	289	197	2,960
Svinhus	8	13	65	26	47	90	30	24	32	25	60	14	434
Fåhus	5	14	54	26	47	43	15	27	29	32	77	15	384
Afstjälpningsplatser	23	23	52	60	61	56	37	49	29	56	86	27	559
Lump-, ben- och hudupplag	41	28	58	44	59	63	58	59	35	51	74	44	614
Bostäder	298	597	584	394	387	390	234	448	428	530	506	385	5,181
Källare	263	494	523	414	641	458	359	567	438	691	493	355	5,696
Nybygda hus	11	4	57	61	89	72	48	80	76	95	55	12	660
Bagerier	111	149	181	177	217	177	112	191	136	363	163	126	2,103
Saluhallar	342	371	406	344	407	374	339	361	308	409	427	312	4,400
Salutorg	275	303	321	308	329	315	285	309	268	337	340	577	3,947
Järnvägsstationer	365	361	358	300	359	341	409	369	345	363	354	242	4,166
Fartyg med matvaror	62	32	89	150	231	205	235	253	214	205	249	163	2,088
Charkuterier och korffabriker	339	380	445	377	470	353	430	351	370	415	360	359	4,654
Salubodar och upplag för födoämnen..	1,532	1,792	2,304	2,069	2,520	2,098	1,940	2,229	1,918	2,962	2,275	1,985	25,624
Slakterier i staden och angränsande kommuner	63	76	73	64	75	85	69	89	94	75	63	62	888
Spisningslokaler	77	108	97	98	114	93	104	109	101	103	124	57	1,185
Kustens fiskbrygga	8	7	8	9	10	9	10	11	9	8	7	8	104
<i>Öfriga arbeten:</i>													
Assistens å köttbesiktningbyrån	26	34	23	24	28	25	28	30	23	24	27	24	316
Anhållande af födoämnen	95	119	147	171	187	131	274	167	111	144	106	102	1,754
Oskadliggörande af D:o	7	8	9	5	8	12	8	11	10	12	11	10	111
Inköp och hemtning af prof till undersökning	42	27	81	37	44	11	33	17	62	6	53	14	421
Skrifning	2	13	4	5	21	22	12	4	12	30	20	24	209
Anmälningar till Nämnden och allm. polisen	49		1		2	1		3	5	1	2	1	18
Desinfektioner	93	97	65	93	73	59	58	70	84	80	68	75	871
Besök i sjuka hem	15	181	127	171	116	119	134	135	136	156	206	252	1,826
Afhemtat dödsattester			19	30	14	15	33	16	18	31	26	31	267
Vitnat inför rätta i hälsovårdsärende				1	1	3	5	8			3	1	22
Kallat till inställelse inför Nämnden			7	3		3		6	4		3	1	27
Biträde åt Nämndens vaccinatorer		5			13	17	14		4	4			57
Utfövat tillsyn öfver minderåriga i arbetet				85		84			57			71	297
Utfört diverse arbeten	48	107	94	87	100	259	72	74	86	110	120	86	1,243
Summa	8,230	11,638	17,314	12,934	19,099	16,107	13,677	15,796	13,538	17,912	15,691	12,143	174,079

Tab. 2. Renhållningsanordningarna i Göteborg 1901 samt stall, fähus och svinstia i hvarje stadsdel.

	Antal egen- domar		Latrin- uppsamling					Uppsamling af sopor eller stallspillning			Begagnade			Underjordiskt aflopp			Kompostupplag & tomt											
	der renhållningen hämtar	der bonde hämtar	Kistan		spänner	grop	Blandning				i stall	fähus	svinhus	från gård	från stall och dylligt	från sop-plan		Vattenledning å gård	Urinkur å gård									
			flytbar	ej flytbar			med kalk	med torvfjord	med aska	med sågspån										utan	med kalk	med torvfjord	med aska	med sågspån	utan			
Gamlestaden, 12:te Roten 1—10	2	70	29	13	33	—	—	—	—	24	—	1	—	—	18	35	16	13	2	7	18	4	65					
Redbergslid, 12:te Roten 11—19	47	52	83	1	19	—	—	—	—	74	—	9	1	—	14	10	11	75	12	59	69	46	23					
Olskroken, 18:de Roten	51	39	87	—	2	—	—	—	—	87	—	13	—	—	11	—	—	88	11	85	89	88	—					
Stampen, 12:te Roten 20—67 samt 16:de Roten	43	20	57	1	5	—	—	—	—	56	—	16	—	—	16	1	1	58	15	53	57	43	3					
17:de Roten och Tingstadsvassen	49	34	53	3	22	—	—	—	—	47	—	24	—	—	20	1	3	67	18	41	62	43	6					
Vassnöden m. m., 12:te Roten 68—90	46	19	53	—	13	—	—	—	—	42	7	8	3	1	27	4	1	48	11	15	47	24	7					
15:de Roten	78	7	85	—	3	—	—	—	—	82	3	—	—	—	—	—	—	85	—	85	85	85	—					
Hagaheden, 12:te Roten 91—116	11	4	12	—	2	—	—	—	—	13	1	1	1	—	8	—	—	9	3	4	9	2	—					
Vestra Brantdala	10	—	10	—	—	—	—	—	—	10	—	—	—	—	—	—	—	10	—	6	10	6	—					
Landala och Gibraltar	118	31	38	—	17	—	—	—	—	140	8	—	—	—	8	1	4	133	8	116	129	121	13					
13:de och 14:de Rotarne	284	15	284	—	17	—	—	—	—	176	123	—	—	—	5	—	—	294	5	282	291	269	—					
Haga	300	7	304	—	3	—	—	—	—	2	305	—	—	—	18	—	—	302	14	299	303	303	—					
Annedal	213	20	231	—	—	—	—	—	—	6	225	—	—	—	3	—	—	232	3	231	232	232	1					
Majornas 7:de Rote	22	2	22	—	1	—	—	—	—	—	23	—	—	—	3	—	—	24	3	22	24	24	—					
Albostaden, Majornas 6:te Rote 65—94	19	4	23	—	—	—	—	—	—	—	23	—	—	—	1	—	—	23	1	23	23	23	—					
Majornas 5:te Rote och delar af 6:te Roten	325	38	313	—	49	—	—	—	—	18	341	—	—	—	13	5	3	324	5	214	286	286	2					
Majornas 2:dra Rote	80	38	98	—	13	—	—	—	—	5	106	—	—	—	21	—	—	103	7	54	103	103	—					
Majornas 4:de Rote	43	9	45	—	7	—	—	—	—	8	44	—	—	—	3	—	—	48	3	17	44	44	—					
Majornas 3:dje Rote	199	28	180	—	46	—	—	—	—	9	218	—	—	—	9	3	1	189	8	112	172	172	8					
Majornas 1:sta Rote	224	140	189	7	165	6	—	—	—	53	264	—	—	48	24	17	37	271	14	84	225	225	53					
Masthugget, 11:te Roten	144	33	152	—	12	—	—	—	—	13	151	—	—	—	39	—	1	171	34	143	171	171	—					
Pustervik, 10:de Kvarteret	23	—	23	—	—	—	—	—	—	23	—	—	—	—	1	—	—	23	1	23	23	23	—					
Otterhällan, vester om Ekelundsgatan	119	9	120	—	13	—	—	—	—	43	85	—	—	—	7	—	—	129	7	107	125	125	—					
Sydstaden, öster om Ekelundsgatan	288	13	268	—	49	—	—	—	—	280	20	—	—	—	33	—	—	308	33	289	299	299	—					
Nordstaden	205	21	210	—	16	—	—	—	—	201	23	—	—	—	31	—	—	224	31	215	223	223	—					
Summa	2,943	653	2,969	25	507	6	—	—	—	864	2,634	8	—	48	3,260	28	257	12	9	333	77	78	3251	249	2586	3119	2519	181

Tab. 3. Rum och kök i Göteborg vid slutet af år 1901.

Stadsdel.	Rum	Kök	Summa
Nordstaden	5,417	1,188	6,605
Sydstaden	7,739	1,299	9,038
Otterhällan	2,404	805	3,209
Masthugget (11:te Roten)	3,624	1,127	4,751
d:o (10:de Kvarteret)	615	140	755
Majornas 4:de Rote	589	272	861
Majornas 2:dra Rote	1,472	801	2,273
Masthuggsbergen (Majornas 5:te Rote) ...	2,189	1,576	3,765
d:o (Majornas 6:te Rote *)	2,777	2,117	4,894
Majornas 3:dje Rote	2,453	1,692	4,145
Majornas 1:sta Rote	3,037	1,873	4,910
Majornas 4:de Rote	834	386	1,220
Haga	7,546	3,186	10,732
13:de och 14:de Rotarne, Hagaheden	11,631	2,627	14,258
Landala, Vestra Brantdala, Gibraltar	2,297	1,516	3,813
Annedal, Albostaden	3,341	2,254	5,595
Stampen, Gullbergsvass	2,188	1,130	3,318
15:de Roten, Burgården	3,051	1,151	4,202
Redbergslid, Olskroken	2,465	1,707	4,172
Gamlestaden	629	149	778
Summa	66,298	26,996	93,294

*) Majornas 6:te Rote, utom husen i nuvarande Annedal och Haga.

Tab. 5. Summarisk öfversigt öfver å köttbesigtningebyrån undersökta födoämnen.

Månad	Varan		Varans beskaffenhet			Varan anhållen							Varan till människoföda	
	frivilligt afennad till undersökning å byrån	anhållen af hälsopolisen	Sjuk	Skänd	Sjåfödd	å torg	i slagteri	i upplagsmagasin	i korffabrik	i handelslokal	å järnvägsstation	å fartyg	användbar	ojämlig
Januari.....	95	95	170	19	1	10	77	—	5	—	—	3	61	129
Februari	117	119	216	20	—	14	90	2	8	—	5	—	79	157
Mars	174	147	296	25	—	23	110	1	7	—	5	1	124	197
April	197	171	340	27	1	31	98	5	16	—	13	8	163	205
Maj	189	187	344	31	1	33	124	6	14	2	6	2	122	254
Juni	97	131	196	32	—	24	82	3	5	—	5	12	96	132
Juli	84	274	239	116	3	107	114	14	22	6	7	4	62	296
Augusti	117	167	253	30	1	37	105	3	12	1	2	7	88	196
September	130	111	203	38	—	29	60	2	12	—	6	2	86	155
Oktober	156	144	247	53	—	32	88	6	7	5	2	4	86	214
November	204	106	273	37	—	15	82	—	4	2	3	—	106	204
December.....	117	102	178	41	—	13	58	20	6	—	4	1	80	139
Summa	1,677	1,754	2,955	469	7	362	1,088	62	118	16	58	44	1,153	2,278

Tab. 6. Uppgift å födoämnen, som å Köttbesigtningbyrån varit frivilligt inlemnade till undersökning.

Varans art	Januari	Februari	Mars	April	Maj	Juni	Juli	Augusti	September	Oktober	November	December	Summa	Varuinnehafvarens hemvist		Varans beskaffenhet			Varan till människoföda		Anmärkingar
														Göteborg	Landsorten	sjukt	skändt	sjelfödt	användbar	otjänlig	
Kött af storboskap..	9	16	14	22	15	12	19	17	17	10	13	7	171	3	168	169	2	—	119	52	{151 hela kroppar och 20 partier. Samtliga partier jemte 32 hela kroppar otjänliga till människoföda.
» » svin	54	63	104	112	118	55	40	76	72	92	105	57	948	160	788	878	68	2	706	242	
» » spädgris ...	2	2	11	14	19	11	8	5	9	21	19	18	139	1	138	133	6	—	109	30	Hela kroppar.
» » häst	1	1	1	2	—	3	4	4	1	3	—	—	20	—	20	20	—	—	20	—	Hela kroppar.
» » kalf	1	2	2	1	3	2	4	—	—	—	—	1	16	1	15	12	4	—	2	14	Hela kroppar.
» » får.....	—	—	1	1	1	—	—	—	—	—	—	—	3	—	3	3	—	—	1	2	Hela kroppar.
» » elg	—	—	—	—	—	—	—	—	9	—	—	—	9	—	9	9	—	—	9	—	Hela kroppar.
Svinistrar	15	18	23	15	13	6	2	5	15	14	32	20	178	79	99	—	178	—	—	178	{5 par nötlungor, 2 nöt- och 19 svinlefrar, 151 svinjurar, 8 svinjufver (1 skändt), 1 parti nötkreatursmagar och tarmar samt 3 partier nötkreaturstungor (1 parti skändt).
Inelfvor	12	15	18	30	20	7	7	9	6	16	35	14	189	33	156	187	2	—	—	189	
Äggparti	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	1	—	—	1	—	—	1	1/2 burk hummer.
Konserver	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	1	1	—	—	1	—	—	1	Höna.
Tamfögel	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	1	—	1	1	—	—	—	1	
Köttfärs	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	1	1	—	—	1	—	—	1	
Summa	95	117	174	197	189	97	84	117	130	156	204	117	1,677	280	1,397	1,412	263	2	966	711	

Tab. 7. Uppgift å af Göteborgs hälsopolis anhållna födoämnen.

Varans art	Januari	Februari	Mars	April	Maj	Juni	Juli	Augusti	September	Oktober	November	December	Summa
Kött af storboskap	7	20	20	37	23	27	38	16	15	16	9	12	240
» » kalf	11	8	7	16	19	13	34	11	6	4	3	—	132
» » får	—	—	—	5	1	2	4	2	—	1	—	—	15
» » häst	—	—	—	—	—	3	—	—	—	2	—	—	5
» » elg	—	—	—	—	—	—	—	—	3	—	—	—	3
» » {svin (vuxna).....	—	—	—	—	—	—	—	—	3	1	—	18	22
» » {spädgris	—	—	—	—	—	—	3	—	—	—	—	—	3
Inelfvor.....	75	89	118	111	143	84	185	136	82	118	92	72	1,305
Korf	2	1	2	2	1	1	5	1	1	1	1	—	18
Sylta	—	1	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	2
Köttfärs	—	—	—	—	—	—	3	1	1	1	1	—	7
Fisk	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	1
Frukt.....	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	1
Summa	95	119	147	171	187	131	274	167	111	144	106	102	1,754

Varuinnehafvarens hemvist	Varans beskaffenhet			Varan anhållen						Varan till människoföda		Anmärkningar			
	Göteborg	Landsorten	Sjukt	Skändt	Sjaldödt	å torg	i slagteri	i upplagsmagasin	i korffabrik eller charkuteriwerkstad	i handelslokal	å järnvägsstation		å fartyg	användbar	otjänlig
	27	213	213	25	2	107	37	23	14	—	41	18	163	77	{199 hela kroppar och 41 partier. Partierna jemte 36 hela kroppar otjänliga till människoföda.
	10	122	98	34	—	61	35	10	1	1	14	10	13	119	{724 hela kroppar och 8 partier. Samtliga partier jemte 111 kroppar otjänliga till människoföda.
	1	14	13	2	—	8	—	1	—	—	—	6	4	11	{8 hela kroppar och 7 partier. Partierna jemte 4 hela kroppar otjänliga till människoföda.
	—	5	5	—	—	—	1	—	—	—	—	4	4	1	Hela kroppar.
	1	2	3	—	—	—	—	—	—	—	3	—	3	—	Hela kroppar.
	22	—	1	21	—	—	—	18	3	1	—	—	—	22	{1 parti salt fläsk, 3 svinhufvuden, 5 salta och 13 röka skinkor.
	—	3	—	—	3	—	—	3	—	—	—	—	—	3	Hela kroppar.
	122	1,183	1,210	95	—	191	1,015	6	83	4	—	6	—	1,305	{4 par kalf-, 28 svin- och 796 par nötlungor. 2 kohjärtan, 1 kalf- och 1 hästhufvud, 13 kalf-, 27 svin-, 87 får- och 274 nöllefrar, 2 kotungor, 1 komjelte, 3 ko- och 4 kalfjurar samt 45 kojufver.
	18	—	—	18	—	—	—	1	12	5	—	—	—	18	
	2	—	—	2	—	—	—	—	2	—	—	—	—	2	
	7	—	—	7	—	—	—	—	3	4	—	—	—	7	
	1	—	—	1	—	1	—	—	—	—	—	—	—	1	1 parti skäddor.
	1	—	—	1	—	—	—	—	—	1	—	—	—	1	12 stycken.
Summa	212	1,542	1,543	206	5	368	1,088	62	118	16	58	44	187	1,567	

Tab. 8. Uppgift på af hälsopolisen undersökta fall, nötkreaturskött samt kalf- och färcroppar.

Månad	Å t o r g																		Å järn.			vägarne godsmagasiner												Å fartyg läggande till vid						I stadens slagthus			S u m m a		
	Kungstorget			Olskroks-torget			Masthuggs-torget			Stigbergs-torget			Skanstorget			Kusttorget			Statens banas			Bergslagernas			Vestkustbanans			Boråsbanans			Vestgötabanans			Skeppsbron			Lilla Bommen			I stadens slagthus			S u m m a		
	Storboskap	Kalkroppar	Färcroppar	Storboskap	Kalkroppar	Färcroppar	Storboskap	Kalkroppar	Färcroppar	Storboskap	Kalkroppar	Färcroppar	Storboskap	Kalkroppar	Färcroppar	Storboskap	Kalkroppar	Färcroppar	Storboskap	Kalkroppar	Färcroppar	Storboskap	Kalkroppar	Färcroppar	Storboskap	Kalkroppar	Färcroppar	Storboskap	Kalkroppar	Färcroppar	Storboskap	Kalkroppar	Färcroppar	Storboskap	Kalkroppar	Färcroppar									
Januari.....	1,190	713	348	15	4	—	24	2	1	192	61	15	1	7	—	22	17	5	84	552	88	23	238	63	98	138	48	23	52	19	45	312	52	30	59	50	14	116	95	287	11	—	2,048	2,282	779
Februari.....	1,304	626	242	16	3	—	25	5	2	248	63	12	—	3	—	24	13	—	99	560	105	40	302	65	57	118	45	27	49	13	63	415	81	19	47	47	4	18	25	281	16	1	2,207	2,238	638
Mars.....	1,444	930	345	17	6	—	43	3	—	286	55	13	1	2	—	29	19	2	102	943	125	41	296	45	71	242	58	35	109	40	68	462	74	16	124	91	16	322	55	314	19	2	2,483	3,532	850
April.....	1,153	874	259	15	12	—	27	2	—	202	95	11	—	15	—	19	32	2	91	806	112	44	453	71	60	235	83	23	62	21	75	737	94	12	152	87	17	341	87	288	26	1	2,026	3,842	828
Maj.....	1,023	950	276	10	9	—	17	4	—	121	81	11	—	11	—	19	24	5	63	965	99	31	203	38	45	199	74	18	48	30	63	590	79	3	93	91	17	419	133	307	23	2	1,737	3,619	838
Juni.....	1,009	799	375	7	5	—	13	6	—	134	107	12	—	8	—	13	22	1	79	696	185	33	228	53	39	158	193	7	33	23	39	604	81	6	66	94	15	321	129	217	15	—	1,611	3,068	1,146
Juli.....	933	1,084	1,521	4	6	—	10	6	—	84	119	30	—	6	—	10	17	1	41	440	102	25	248	40	45	213	462	10	49	17	55	609	138	7	79	169	24	278	209	263	27	1	1,511	3,181	2,690
Augusti.....	1,150	830	2,394	13	3	—	14	9	7	145	58	105	—	6	1	13	10	7	55	375	161	10	194	92	64	210	770	8	39	32	44	374	301	10	47	270	15	195	268	290	29	3	1,831	2,379	4,411
September.....	1,404	854	2,420	16	6	—	26	3	5	196	49	35	—	4	7	18	5	17	62	675	271	33	304	146	84	236	419	18	84	49	56	461	308	13	57	204	21	235	301	307	32	1	2,254	3,005	4,183
Oktober.....	1,578	886	1,833	19	6	11	46	7	4	254	54	47	—	11	8	23	16	13	61	613	220	41	222	105	65	145	202	7	34	23	61	563	222	22	89	264	29	261	263	312	25	3	2,518	2,932	3,218
November.....	1,812	1,017	1,259	31	13	19	69	15	14	317	85	50	7	17	13	31	28	17	96	705	194	50	233	103	131	216	146	23	48	25	81	559	160	40	88	258	31	254	270	342	10	3	3,061	3,288	2,531
December.....	1,409	630	437	22	9	4	52	7	3	282	53	15	8	16	3	19	18	2	56	553	152	38	220	55	101	173	79	8	22	11	33	237	65	16	82	71	13	123	132	306	7	1	2,363	2,150	1,030
Summa	15,409	10,193	11,709	185	82	34	366	69	36	2,461	880	356	17	106	32	240	221	72	889	7,883	1,809	409	3,141	876	860	2,283	2,579	207	629	303	683	5,923	1,655	194	983	1,696	216	2,883	1,967	3,514	240	18	25,650	35,516	23,142

Tab. 9. Uppgift på undersökt fläsk.

Månad.	Besigtigadt fläsk					Trikinhaltigt fläsk			
	Svenskt			Amerikanskt	Från annan utländsk ort	Svenskt			Amerikanskt
	Hela	Halva	Slycken	Slycken	Slycken	Hela	Halva	Slycken	Slycken
Januari	2,332	225	44	20	2	—	—	—	—
Februari	2,445	172	80	127	2	—	—	—	1
Mars	3,048	220	98	91	6	—	—	—	—
April	2,649	193	113	116	2	—	—	—	—
Maj	2,197	113	99	258	5	—	—	—	3
Juni	973	45	75	12	2	—	—	—	1
Juli	570	12	37	140	2	3	—	—	—
Augusti	881	8	29	63	3	—	—	—	—
September	1,376	15	51	337	2	—	—	—	1
Oktober	2,484	120	72	38	5	1	—	—	1
November	3,940	346	215	9	3	—	—	—	1
December	3,419	393	294	—	14	—	—	—	—
Summa	26,314	1,862	1,207	1,211	48	4	—	—	8

Tab. 10. Uppgift å bagerierna vid slutet af år 1901.

Lokalernas läge	Antal	Bakning af			Lokalen belägen		Bostad			Lokalens beskaffenhet				
		husbröd	thebröd	både hus- och thebröd	ofvan jord	i källarevåning	i bageriet	sammanshängande med bageriet	utom bageriet	rymlig	liten	snugg	af medelmåttig snugg	osnygg
Nordstaden	14	3	9	2	12	2	—	3	11	13	1	14	—	—
Sydstaden	23	5	14	4	20	3	—	8	15	15	8	22	1	—
Olskrokan, Redbergslid, Stampen och Hult- mans holme	18	9	7	2	16	2	—	7	11	7	11	18	—	—
13:de och 14:de rotarne	20	3	17	—	2	18	—	7	13	15	5	18	2	—
15:de roten.....	5	1	4	—	1	4	—	2	3	4	1	5	—	—
12:te rotens 2:a afdelning	1	—	1	—	1	—	—	1	—	—	1	1	—	—
Landala	13	7	5	1	8	5	—	3	10	12	1	12	1	—
Östra och Nya Haga ...	11	5	3	3	6	5	—	4	7	9	2	8	3	—
Vestra Haga	4	2	1	1	3	1	—	1	3	3	1	4	—	—
Annedal	25	16	7	2	14	11	—	7	18	17	8	18	7	—
Masthugget	15	4	7	4	7	8	—	7	8	14	1	15	—	—
Majornas 1:ste rote.....	12	4	4	4	12	—	—	6	6	10	2	12	—	—
» 2:dra »	5	2	3	—	4	1	—	1	4	4	1	5	—	—
» 3:dje »	17	10	6	1	11	6	—	6	11	11	6	16	1	—
» 4:de »	1	—	1	—	—	1	—	1	—	1	—	1	—	—
» 5:te »	8	4	3	1	5	3	—	—	8	6	2	7	1	—
» 6:te »	5	4	1	—	4	1	—	4	1	3	2	5	—	—
Summa	197	79	93	25	126	71	—	68	129	144	53	181	16	—

Tab. 11. Uppgift å lokaler för försäljning af mjölk och grädde vid slutet af år 1901.

Lokalernas läge	Antal	Lokalen belägen		Bostad		Lokalens beskaffenhet					Försäljning af			
		ofvan jord	i källarevåning	i lokalen	sammanhängger med lokalen	utom lokalen	rynlig	liem	snugg	af medelmätigt snugg	osnugg	grädde	oskummad mjölk	skummjolk
Nordstaden	36	30	6	—	15	21	26	10	36	—	—	36	36	36
Sydstaden	38	25	13	—	20	18	17	21	36	2	—	38	28	33
Olskroken, Redbergslid, Stampen och Hultmans holme	59	59	—	—	48	11	46	13	59	—	—	59	59	59
13:de och 14:de rotarne	52	8	44	—	23	29	40	12	52	—	—	52	50	52
15:de roten.....	23	7	16	—	10	13	16	7	19	4	—	23	23	23
Landala	38	29	9	—	23	15	27	11	31	7	—	38	38	38
Östra och Nya Haga ...	30	26	4	—	24	6	16	14	30	—	—	30	30	30
Vestra Haga och Pustervik	31	23	8	—	21	10	26	5	31	—	—	31	29	30
Annedal	39	26	13	—	20	19	31	8	37	2	—	39	27	39
Masthugget	17	8	9	—	8	9	16	1	17	—	—	17	16	17
Majornas 1:ste rote.....	6	5	1	—	2	4	4	2	6	—	—	6	2	6
» 2:dre »	8	8	—	—	5	3	8	—	8	—	—	8	4	8
» 3:dje »	16	14	2	—	7	9	16	—	16	—	—	15	5	16
» 4:de »	5	2	3	—	3	2	5	—	5	—	—	5	2	5
» 5:te »	20	16	4	—	7	13	15	5	18	2	—	20	5	19
» 6:te »	32	30	2	—	14	18	30	2	30	2	—	32	25	32
» 7:de »	10	8	2	—	6	4	8	2	10	—	—	10	10	10
Summa	460	324	136	—	256	204	347	113	441	19	—	459	389	453

Tab. 12. Öfversigt af födda i Göteborg år 1901, med fördelning på månader.

	Lefvande födda					Dödfödda					Summa födda	Deraf ökta
	äкта		ökta		till- sammans	äкта		ökta		till- sammans		
	m.	kv.	m.	kv.		m.	kv.	m.	kv.			
Januari	132	171	27	24	354	—	3	1	2	6	360	54
Februari	118	115	21	17	271	1	3	2	3	9	280	43
Mars	139	123	27	33	322	1	2	2	2	7	329	64
April	149	120	30	42	341	2	2	1	1	6	347	74
Maj	150	126	32	29	337	2	3	4	—	9	346	65
Juni	131	115	23	24	293	3	4	1	—	8	301	48
Juli	144	129	24	31	328	5	2	—	1	8	336	56
Augusti	160	123	26	20	329	4	1	—	—	5	334	46
September	157	143	29	32	361	5	3	—	1	9	370	62
Oktober	146	135	29	29	339	10	1	1	—	12	351	59
November	141	121	17	13	292	—	3	—	1	4	296	31
December	127	135	32	27	321	1	—	1	1	3	324	61
Hela året	1,694	1,556	317	321	3,888	34	27	13	12	86	3,974	663

Tab. 13. Öfversigt af födda i Göteborg år 1901, med fördelning på församlingar.

	Lefvande födda					Dödfödda					Summa födda	Deraf ökta
	äкта		ökta		till- sammans	äкта		ökta		till- sammans		
	m.	kv.	m.	kv.		m.	kv.	m.	kv.			
Domkyrkan	340	346	93	80	859	10	4	4	3	21	880	180
Christine svenska	144	126	32	42	344	2	2	2	1	7	351	77
Haga	216	186	48	64	514	4	4	4	3	15	529	119
Masthugget	503	456	87	75	1,121	8	10	1	5	24	1,145	168
Carl Johan	286	240	26	27	579	3	5	1	—	9	588	54
Gamlestaden	180	180	29	32	421	7	1	1	—	9	430	62
1:a Göta Artilleriregemente	7	5	—	—	12	—	—	—	—	—	12	—
Christine tyska	11	9	—	—	20	—	1	—	—	1	21	—
Mosaiska	5	8	—	1	14	—	—	—	—	—	14	1
Katolska	2	—	2	—	4	—	—	—	—	—	4	2
Hela året	1,694	1,556	317	321	3,888	34	27	13	12	86	3,974	663

Tab. 14. Befolkningens rörlighet i hvarje af Göteborgs stads församlingar år 1901.

	Folkmängd ^{31/12} 1900	Ingångna äktenskap	Födda		Döda	Öfverskott af		Folkmängd ^{31/12} 1901.
			alla	deraf oäkta		levande födda och döda	inflyttade och utflyttade	
Domkyrkan.....	36,101	325	859	173	626	+ 233	+ 250	36,584
Christine svenska.....	11,480	89	344	74	176	+ 168	— 163	11,485
Haga	17,867	130	514	112	307	+ 207	— 611	17,463
Masthugget	34,154	274	1,121	162	489	+ 632	+ 156	34,942
Carl Johan.....	18,693	137	579	53	288	+ 291	+ 74	19,058
Gamlestaden	9,729	87	421	61	170	+ 251	+ 56	10,036
1:sta Göta Artilleriregemente.....	867	1	12	—	8	+ 4	+ 8	879
Christine tyska	854	1	20	—	17	+ 3	+ 1	858
Mosaiska	568	3	14	1	9	+ 5	— 7	566
Katolska.....	262	1	4	2	4	± 0	— 22	240
Summa	130,575	1,048	3,888	638	2,094	1,794	— 258	132,111

Tab. 15. Dödsfall och dödlighet för månad bland kyrkoskrifna i Göteborg åren 1897—1901.

	År	Januari	Februari	Mars	April	Maj	Juni	Juli	Augusti	September	Oktober	November	December	
Döde inom staden på 1,000 innevånare för år räknadt.....	1897	17,0	20,4	22,2	23,1	24,4	14,1	15,5	11,0	15,2	14,4	10,9	14,0	19,3
	1898	14,6	15,7	14,7	17,8	15,7	14,4	16,7	10,9	9,2	15,3	13,7	16,1	14,7
	1899	15,9	16,6	17,5	18,2	15,8	18,7	11,4	14,2	19,2	12,1	11,5	18,2	17,0
	1900	15,6	23,3	17,7	17,3	18,3	18,3	13,5	12,8	13,7	10,9	14,7	12,8	13,9
	1901	14,6	16,7	16,4	14,3	14,1	16,2	13,1	17,2	14,0	12,6	13,5	12,3	15,2
Medeltal 1897—1901	15,5	18,5	17,7	18,1	17,7	16,3	14,0	13,2	14,3	13,1	12,9	14,7	16,0	
Alla döda bland här kyrkoskrifna	1897	2,160	212	227	236	250	159	168	127	168	154	119	147	193
»	1898	1,909	183	158	195	166	156	182	121	107	169	139	170	163
»	1899	2,132	183	187	197	172	205	134	172	219	145	126	199	193
»	1900	2,173	284	191	195	207	201	162	161	165	142	162	144	159
»	1901	2,092	197	191	168	167	191	168	215	171	149	163	139	173

Tab. 16. Dödligheten inom Göteborg år 1901 för olika stadsdelar, bland mantalsskrifna befolkningen.

	Stadsdel	Antal innevånare	Antal döda	Döda pr mille
1	Nordstaden.....	5,885	87	15
2	Sydstaden.....	5,962	72	12
3	Otterhällan.....	3,851	71	18
4	Masthugget och Pustervik.....	12,505	159	13
5	Majornas 4:de rote.....	1,222	20	16
6	Majornas 2:dra rote.....	3,682	49	13
7	Masthuggsbergen.....	10,944	159	15
8	Majornas 3:dje rote.....	8,226	118	14
9	Majornas 1:sta rote.....	7,032	109	15
10	Haga.....	14,051	211	15
11	13:de och 14:de rotarne.....	12,062	121	10
12	Landala och Vestra Brantdala.....	8,467	132	16
13	Annedal och Albostaden.....	12,485	160	13
14	Stampen och Gullbergsvass.....	5,492	73	13
15	15:de roten och Burgården.....	5,295	60	11
16	18:de roten, Redbergslid och Olskroken.....	8,916	124	14
17	Gamlestaden.....	1,299	33	25
18	Fattighuset.....	1,601	154	96
19	Obekant.....	—	1	—
	Summa	128,977	1,913	—

Tab. 17. Dödligheten på 1,000 innevånare af den mantalsskrifna befolkningen i Göteborg under åren 1897—1901.

	Alla	Nordstaden	Sydstaden	Otterhallan	Mashugget	Majornas 4:de rote	Majornas 2:dre rote	Mashuggsbergen	Majornas 3:dje rote	Majornas 1:ste rote	Haga	13:de o. 14:de rotarne Hagsheden	Vestra Branddala	Landala	Albstaden	Annedal	Stampen Gullbergsvass	15:de roten Burgåden	Redbergslid Olskroken	Gannlestaden	Fattighusen
1897	17,0	13	13	17	19	20	17	17	13	18	17	10	19	15	17	17	12	22	9	88	
1898	14,7	15	12	15	13	12	12	13	12	17	16	10	16	14	13	11	15	21	90		
1899	15,2	14	11	18	14	20	13	18	16	19	17	11	18	13	10	10	18	22	94		
1900	15,8	15	12	17	15	10	16	16	15	19	17	8	17	11	13	12	16	20	111		
1901	14,8	15	12	18	13	16	13	15	14	15	15	10	16	13	13	11	14	25	96		
Medeltal:																					
1897—1901	15,5	14	12	17	15	16	14	16	14	18	16	10	17	13	13	11	17	19	96		

Tab. 18. Öfversigt af meteorologiska observationerna i Göteborg år 1901.

	År	Jannari	Februari	Mars	April	Maj	Juni	Juli	Augusti	September	Oktober	November	December
Temperatur C. 1901 absolut maximum	+39,5	+ 7,0	+ 4,5	+ 7,0	+20,0	+24,0	+25,0	+30,5	+29,0	+22,5	+17,5	+11,0	+ 8,0
» » » » minimum.....	-15,0	-15,0	-12,0	- 7,5	- 2,0	+ 3,0	+ 7,0	+10,0	+ 7,0	+ 3,5	± 0,0	-13,5	-10,0
» » » » medeltal	+ 8,24	- 1,1	- 3,2	+ 1,1	+ 6,8	+13,1	+15,2	+20,8	+17,8	+13,9	+10,7	+ 3,3	+ 0,5
» medeltal 1860—1894.....	+ 7,13	- 0,8	- 1,0	+ 0,5	+ 5,3	+10,3	+15,1	+16,8	+15,8	+12,5	+ 7,7	+ 3,3	+ 0,1
Nederbörd 1901 mm.	573,1	33,8	28,1	76,8	45,7	48,5	72,7	28,5	64,2	17,6	42,5	60,0	54,7
» medeltal mm. 1860—1894	767,5	67,6	46,5	48,7	37,4	49,5	55,6	71,9	83,1	88,5	79,0	69,4	66,3
Relativ fuktighet 1901 medeltal %	73	85	81	78	69	61	69	62	65	71	82	74	83
Barometern i mm. 1901.....	758,5	761,3	757,7	757,7	757,3	762,9	758,9	760,8	758,3	762,4	758,5	756,5	751,1

Tab. 19. Sammandrag öfver sjukligheten i Göteborg

1. Sjukdomar	2. Under 2 år		3. Från 2 till 7 år		4. Från 7 till 15 år		5. Från 15 till 60 år	
	Insjuknade	Döde	Insjuknade	Döde	Insjuknade	Döde	Insjuknade	Döde
1. Vattenkoppor. <i>Varicelle</i>	39	—	50	—	24	—	—	—
2. Mässling. <i>Morbilli</i>	—	—	—	—	—	—	1	—
3. Skarlakansfeber. <i>Scarlatina</i>	3	—	33	—	30	—	7	—
4. Rash. <i>Roseola febrilis</i>	3	—	5	—	4	—	1	—
5. Feber af obestämd art. <i>Febricula</i>	2	—	8	—	8	—	8	—
6. Nervfeber. <i>Typhus abdominalis</i>	—	—	7	—	23	—	34	—
7. Inhemsk kolera. Barnkolera. <i>Cholera nostras et Cholera infantum</i>	7	—	—	—	—	—	—	—
8. Påssjuka. <i>Parotitis</i>	2	—	78	—	149	—	86	—
9. <i>Influenta</i>	29	—	169	—	324	—	1,738	—
10. Kikhosta. <i>Pertussis</i>	245	—	379	—	74	—	8	—
11. Difteri. <i>Diphtheria</i>	6	—	23	—	17	—	11	—
12. Strypsjuka. <i>Croup</i>	6	—	6	—	1	—	—	—
13. Ros. <i>Erysipelas</i>	6	—	5	—	6	—	85	—
14. Chancre. <i>Ulcus venereum simplex</i>	—	—	—	—	—	—	13	—
15. Dröppel. <i>Gonorrhoea</i>	—	—	2	—	—	—	112	—
16. Gulsot. <i>Icterus catarrhalis</i>	1	—	9	—	5	—	18	—
17. <i>Syphilis</i>	3	—	3	—	—	—	16	—
18. Fyllerigalenskap. <i>Delirium tremens</i>	—	—	—	—	—	—	77	—
19. Hjärt- och hjärtsäcksinflammation. <i>Endo et Pericarditis</i>	—	—	—	—	4	—	21	—
20. Luftstrupskatarr. <i>Laryngitis catarrhalis</i>	38	—	60	—	64	—	296	—
21. Lungkatarr. <i>Bronchitis</i>	1,371	—	1,271	—	842	—	2,513	—
22. Lunginflammation. <i>Pneumonia</i>	115	—	77	—	37	—	123	—
23. Lungsäcksinflammation. <i>Pleuritis</i>	2	—	15	—	28	—	95	—
24. Halsfluss. <i>Angina tonsillaris</i>	30	—	185	—	360	—	747	—
25. Akut magkatarr. <i>Gastritis acuta</i>	85	—	112	—	116	—	459	—
26. Akut tarmkatarr. <i>Enteritis et colitis</i>	1,234	—	545	—	283	—	1,434	—
27. Blindtarmsinflammation. <i>Typhlitis, Perityphlitis</i> ...	1	—	1	—	13	—	53	—
28. Bukhinneinflammation. <i>Peritonitis</i>	2	—	1	—	2	—	15	—
29. Blåskatarr. <i>Cystitis</i>	—	—	2	—	6	—	69	—
30. Njurinflammation. <i>Nephritis</i>	1	—	15	—	18	—	86	—
31. Muskelreumatism. <i>Rheumatismus muscularis</i> ...	—	—	5	—	27	—	481	—
32. Reumatisk feber. <i>Rheumatismus articularis</i> ...	—	—	14	—	49	—	310	—
33. <i>Erythema multiforme</i>	1	—	—	—	—	—	11	—
34. Knölros. <i>Erythema nodosum</i>	—	—	20	—	34	—	16	—
35. Nässelutslag. <i>Urticaria</i>	2	—	15	—	17	—	34	—
36. Bartros. <i>Herpes Zoster</i>	1	—	3	—	12	—	39	—
Summa	3,235	—	3,118	—	2,577	—	9,017	—

år 1901, enligt uppgift från 10 distriktsläkare.

6. Öfver 60 år	7. Summa	8. Staden inom Vallgraven samt Pustervik	9. Hagsheden m. n. väster om södra landsvägen	10. Haga och Annedal, Landala och Vestra Brantdala	11. Majorerna och Mashuggsväster om Olivvedalsbäcken.	12. Gamlestaden, Stampen, Burgården, 15 roten m. m.	13. Hamnen	14. Okänd bostad
Insjuknade	Insjuknade	Insjuknade	Insjuknade	Insjuknade	Insjuknade	Insjuknade	Insjuknade	Insjuknade
—	113	8	7	54	33	11	—	—
—	1	—	—	—	1	—	—	—
—	73	8	6	37	18	4	—	—
—	13	6	2	—	5	—	—	—
2	28	9	—	3	13	3	—	—
1	65	1	1	21	36	5	1	—
—	7	—	—	2	5	—	—	—
2	317	39	16	58	142	61	1	—
402	2,662	435	156	660	942	468	1	—
—	706	72	44	258	254	78	—	—
—	57	2	—	11	32	12	—	—
—	11	—	—	—	—	—	—	—
33	13	1	—	5	7	—	—	—
—	135	14	8	58	44	11	—	—
—	13	3	1	4	2	2	1	—
—	114	14	5	25	45	19	3	3
—	33	2	1	8	19	3	—	—
—	22	4	—	12	5	—	1	—
—	77	19	1	19	29	8	1	—
2	27	1	—	21	4	1	—	—
22	480	65	38	185	108	83	1	—
915	6,912	442	260	2,497	3,005	704	4	—
66	418	37	14	175	157	35	—	—
8	148	7	5	42	78	16	—	—
25	1,347	124	84	349	622	167	1	—
59	831	53	24	121	478	155	—	—
469	3,965	197	84	1,390	1,684	605	5	—
2	70	—	4	21	38	6	1	—
3	23	2	1	11	6	3	—	—
26	103	4	13	37	37	12	—	—
12	132	24	6	39	53	10	—	—
68	581	33	10	117	324	96	1	—
34	407	42	20	103	191	51	—	—
3	15	—	—	8	5	2	—	—
—	70	4	2	23	29	12	—	—
2	70	1	4	30	25	9	1	—
15	70	6	2	27	28	6	1	—
2,171	20,118	1,679	819	6,431	8,504	2,658	24	3

Tab. 20. Gångse sjukdomar i Göteborg år 1901, fördelade på månader, enligt uppgift från 10 distriktsläkare.

	Januari	Februari	Mars	April	Maj	Juni	Juli	Augusti	September	Oktober	November	December	Alla
1. Vattenkoppor. <i>Varicellæ</i>	14	4	3	5	10	6	2	6	5	25	19	14	113
2. Mässling. <i>Morbilli</i>	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	1
3. Skarlakansfeber. <i>Scarlatina</i>	5	3	7	—	—	5	2	1	2	7	16	25	73
4. Rash. <i>Roseola febrilis</i>	2	—	—	1	5	—	—	—	3	—	—	2	13
5. Feber af obestämd art. <i>Febricula</i>	1	—	1	5	6	3	2	5	1	2	2	—	28
6. Nervfeber. <i>Typhus abdominalis</i>	—	2	—	1	3	5	3	18	16	14	2	1	65
7. Inhemsk kolera. Barnkolera. <i>Cholera nostras et Cholera infantum</i>	—	—	—	1	1	—	3	1	—	—	1	—	7
8. Påssjuka. <i>Parotitis</i>	43	40	39	56	32	14	15	14	5	7	26	26	317
9. <i>Influenta</i>	1,492	730	199	64	13	—	—	—	—	20	80	64	2,662
10. Kikhosta. <i>Pertussis</i>	173	134	81	33	10	19	23	44	43	46	45	55	706
11. Difteri. <i>Diphtheria</i>	12	2	4	3	7	6	2	2	7	7	3	2	57
12. Strypsjuka. <i>Croup</i>	3	2	1	1	—	—	—	—	1	2	—	3	13
13. Ros. <i>Erysipelas</i>	17	12	7	6	11	16	7	8	11	12	10	18	135
14. Chancre. <i>Ulcus venereum simplex</i>	1	—	—	—	3	3	1	1	2	—	1	1	13
15. Dröppel. <i>Gonorrhoea</i>	7	7	13	4	8	14	11	7	15	14	5	9	114
16. Gulsot. <i>Icterus catarrhalis</i>	13	4	—	5	1	—	2	—	—	2	2	4	33
17. <i>Syphilis</i>	2	3	—	1	2	3	1	3	—	4	—	3	22
18. Fyllerigalenskap. <i>Delirium tremens</i>	9	6	3	7	15	5	7	8	4	4	4	5	77
19. Hjärt- och hjärtsäcksinflammation. <i>Endo- et Pericarditis</i>	2	3	—	1	1	3	5	3	4	2	1	2	27
20. Luftstrupskatarr. <i>Laryngitis catarrhalis</i>	105	56	43	35	46	24	17	11	41	26	36	40	480
21. Lungkatarr. <i>Bronchitis</i>	899	939	912	656	552	361	302	340	518	516	457	460	6,912
22. Lunginflammation. <i>Pneumonia</i>	66	69	49	38	37	15	19	10	27	22	27	39	418
23. Lungsäcksinflammation. <i>Pleuritis</i>	11	11	14	15	15	13	7	9	19	12	10	12	148
24. Halsfluss. <i>Angina tonsillaris</i>	127	99	105	92	131	81	60	75	96	183	150	148	1,347
25. Akut magkatarr. <i>Gastritis acuta</i>	93	56	42	51	78	50	94	171	70	44	41	41	831
26. Akut tarmkatarr. <i>Enteritis et colitis</i>	171	138	162	163	236	304	486	1,404	411	254	136	100	3,965
27. Blindtarmsinflammation. <i>Typhlitis, Perityphlitis</i>	3	9	2	7	12	10	5	5	4	4	6	3	70
28. Bukhinneinflammation. <i>Peritonitis</i>	2	1	1	—	1	3	5	4	2	1	1	2	23
29. Blåskatarr. <i>Cystitis</i>	16	6	10	5	6	8	11	9	8	12	5	7	103
30. Njurinflammation. <i>Nephritis</i>	9	14	9	12	21	6	9	9	13	16	8	6	132
31. Muskelreumatism. <i>Rheumatismus muscularis</i>	46	45	33	57	63	35	45	73	50	51	38	45	581
32. Reumatisk feber. <i>Rheumatismus articularis</i>	23	23	48	48	50	42	29	24	25	28	37	30	407
33. <i>Erythema multiforme</i>	—	—	1	—	1	—	—	7	1	3	—	2	15
34. Knölros. <i>Erythema nodosum</i>	7	5	8	6	7	4	2	4	6	14	4	3	70
35. Nässelutslag. <i>Urticaria</i>	6	1	6	5	8	8	9	8	7	6	2	4	70
36. Bältros. <i>Herpes Zoster</i>	4	4	7	4	8	9	3	11	5	8	5	2	70
Summa	3,384	2,428	1,810	1,388	1,401	1,075	1,189	2,295	1,422	1,368	1,180	1,178	20,118

Tab. 21. Sammandrag öfver de epidemiska sjukdomarne i Göteborg år 1901.

	Januari	Februari	Mars	April	Maj	Juni	Juli	Augusti	September	Oktober	November	December	Summa
Difteri	32	19	14	13	11	12	5	7	15	12	11	13	164
Skarlakansfeber	13	8	11	4	5	10	5	1	4	14	41	51	167
Nervfeber	3	3	1	7	10	8	10	20	37	18	13	5	135
Strypsjuka	5	4	—	1	—	—	—	—	1	2	2	8	23
Barnsängsfeber	—	—	—	—	1	1	—	—	—	—	—	—	2
Rödsot	—	—	—	—	—	—	—	2	—	1	—	—	3

Tab. 22. Öfversigt af smittosamma sjukdomar inom Göteborg åren 1892—1901.

	1892		1893		1894		1895		1896		1897		1898		1899		1900		1901	
	Insjuknade	Döde	Insjuknade	Döde	Insjuknade	Döde	Insjuknade	Döde	Insjuknade	Döde	Insjuknade	Döde	Insjuknade	Döde	Insjuknade	Döde	Insjuknade	Döde	Insjuknade	Döde
Smittkoppor	39	3	147	10	130	15	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Mässling	758	64	12	—	1,292	24	1,067	54	438	8	2,370	57	1,100	32	1,515	38	552	27	1	—
Skarlakansfeber.....	78	13	236	17	362	36	744	72	467	28	150	6	291	9	719	27	323	17	167	5
Fläcktyfus	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Tarmtyfus	100	10	113	9	122	9	88	9	457	34	161	17	132	15	169	10	119	6	135	7
Rödsot	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	3	—
Påssjuka	128	—	608	—	20	—	66	—	45	—	239	—	100	—	22	—	159	—	317	—
Influensa	2,622	46	3,960	29	945	2	2,858	26	1,424	6	1,971	8	425	—	2,910	17	1,637	12	2,662	12
Kikhosta	1,165	52	358	26	460	25	572	26	457	22	1,641	126	415	17	816	30	660	44	706	45
Difteri	33	5	41	4	541	73	939	73	829	44	691	38	317	13	223	13	198	14	164	12
Strypsjuka	8	7	11	9	37	28	36	21	54	13	35	10	25	6	24	5	32	4	23	1

Tab. 23. Dödsorsakerna i Göteborg år 1901,

med fördelning efter åldersklasser och kön.

Dödsorsakernas benämning. (Siffrorna hänvisa till gällande dödsorsaksnomenklatur.)	De aflidnas										Lefnadsålder						Summa			Dödsorsakernas benämning			
	0-6 månad.		6-12 månad.		1-5 år		5-10 år		10-15 år		15-20 år	20-40 år	40-60 år	60-80 år	Öfver 80 år	Okänd ålder	Man- kön	Kvin- kön	Båda				
	m.	kv.	m.	kv.	m.	kv.	m.	kv.	m.	kv.	m.	kv.	m.	kv.	m.	kv.	m.	kv.					
I. Bildningsfel och medfödda sjukdomar.																					<i>Bildningsfel och medfödda sjukdomar.</i>		
3. Missfoster och bildningsfel. <i>Monstrum et vitium primæ conformationis</i>	3	1	1	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	4	1	5	Missfoster och bildningsfel.				
4. Medfödd svaghet. <i>Debilitas congenita</i>	61	40	1	...	1	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	63	40	103	Medfödd svaghet.				
5. Bristande lungutvidgning. <i>Atelectasis pulmonum</i>	...	1	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	1	1	Bristande lungutvidgning.				
7. Öfriga medfödda sjukdomar. <i>Alii morbi congeniti</i> ...	8	5	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	8	5	13	Öfriga medfödda sjukdomar.				
Summa	72	47	2	...	1	...	...	...	...	...	...	...	...	...	75	47	122						
II. Ålderdomssjukdomar.																					<i>Ålderdomssjukdomar.</i>		
8. Ålderdomsaftyning. <i>Marasmus senilis</i>	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	33	63	15	56	...	48	119	167	Ålderdomsaftyning.			
9. Ålderdomsbrand. <i>Gangræna senilis</i>	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	2	4	1	1	...	3	5	8	Ålderdomsbrand.			
Summa	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	35	67	16	57	...	51	124	175				
III. Akuta infektionssjukdomar.																					<i>Akuta infektionssjukdomar.</i>		
11. Mässling. <i>Morbilli</i>	...	...	...	...	...	...	...	...	1	...	...	...	...	...	...	1	...	1	Mässling.				
12. Skarlakansfeber. <i>Scarlatina</i>	...	...	...	...	2	1	2	1	...	...	...	...	...	...	...	4	2	6	Skarlakansfeber.				
14. Tarmtyfus. <i>Febris typhoides</i>	...	...	...	...	...	...	1	...	...	1	...	1	...	...	...	6	2	8	Tarmtyfus.				
17. Inhemsk kolera. Barnkolera. <i>Cholera nostras. Cholera infantum</i>	3	1	1	...	1	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	4	2	6	Inhemsk kolera. Barnkolera.				
19. Kikhosta. <i>Pertussis</i>	2	2	4	8	9	18	...	2	...	...	...	...	...	...	...	15	30	45	Kikhosta.				
20. Influensa. <i>Influenza epidemica</i>	...	1	...	...	1	...	...	...	...	1	1	2	4	1	1	4	8	12	Influensa.				
21. Difteri. <i>Diphtheria</i>	1	...	2	1	4	3	1	1	...	...	...	...	...	...	...	8	5	13	Difteri.				
22. Strypsjuka. <i>Laryngitis pseudomembranacea (Croup)</i> ...	...	1	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	1	1	Strypsjuka.				
23. Varfeber. <i>Pyæmia. Septicæmia</i>	...	2	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	2	5	7	Varfeber.				
25. Ros. <i>Erysipelas</i>	2	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	3	...	3	Ros.				
Summa	8	7	7	9	15	24	4	4	1	2	4	3	3	2	2	5	1	1	47	55	102		

Tab. 23. Fortsättning.

Dödsorsakernas benämning	De aflidnas										Lefnadsålder						Summa			Dödsorsakernas benämning																																
	0-6 månad.		6-12 månad.		1-5 år		5-10 år		10-15 år		15-20 år		20-40 år		40-60 år		60-80 år		Öfver 80 år		Okänd ålder		Man- kön	Kvin- kön	Båda																											
	m.	kv.	m.	kv.	m.	kv.	m.	kv.	m.	kv.	m.	kv.	m.	kv.	m.	kv.	m.	kv.	m.		kv.																															
IV. Kroniska infektionssjukdomar.																																																				
32. Tuberkelsjukdom. <i>Tuberculosis:</i>																																																				
a) Lungsot. <i>Tuberculosis v. phtisis pulmonum</i>	...	...	4	3	12	7	3	12	4	12	12	24	79	75	42	40	17	32	...	...	...	...	173	205	378	Tuberkelsjukdom. Lungsot.																										
b) Hjärttuberkulos. <i>Tuberculosis cerebri. Meningitis tuberculosa</i>	3	1	5	8	15	24	5	10	2	5	...	1	2	2	2	...	...	...	...	...	...	34	51	85	Hjärttuberkulos.																											
d) Tuberculos i andra organ samt allmän tuberculos. <i>Tuberculosis aliorum organorum et t. universalis</i>	1	...	1	...	1	3	4	...	2	3	1	...	2	2	1	2	...	...	...	...	...	13	10	23	Tuberkulos i andra organ samt allmän tuberkulos.																											
33. Syfilis (förvärfvad). <i>Syphilis</i>	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	1	...	...	1	...	...	...	...	...	2	...	2	Syfilis.																											
34. Spetälska. <i>Lepra</i>	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	1	...	...	...	...	...	...	...	...	1	...	1	Spetälska.																											
Summa	4	1	10	11	28	34	12	22	8	20	13	25	85	79	45	42	18	32	...	...	...	223	266	489																												
V. Konstitutionella sjukdomar.																																																				
39. Engelska sjukan. <i>Rachitis</i>	1	...	1	...	4	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	6	...	6	Engelska sjukan.																											
41. Andra konstitutionella sjukdomar. <i>Aliae cachexiae</i>	...	...	...	1	1	...	...	1	...	...	...	1	1	3	4	2	4	2	1	...	...	11	10	21	Andra konstitutionella sjukdomar.																											
Summa	1	...	1	1	5	...	...	1	...	...	...	1	1	3	4	2	4	2	1	...	...	17	10	27																												
VI. Kroniska förgiftningssjukdomar.																																																				
44. Kronisk alkoholsjukdom. <i>Alcoholismus chronicus: Delirium tremens</i>	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	2	...	1	...	1	1	...	...	...	4	1	5	Kronisk alkoholsjukdom.																											
Summa	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	2	...	1	...	1	1	...	...	...	4	1	5																												
VII. Sinnessjukdomar.																																																				
46. Sinnessjukdom. <i>Insania</i>	...	...	...	...	...	...	...	1	...	...	...	...	2	4	6	2	5	9	1	4	...	14	20	34	Sinnessjukdom.																											
Summa	...	...	...	...	...	...	...	1	...	...	...	...	2	4	6	2	5	9	1	4	...	14	20	34																												

Tab. 23. Fortsättning.

Dödsorsakernas benämning	De aflidnas										lefnadsålder						Summa			Dödsorsakernas benämning			
	0-6 månad.		6-12 månad.		1-5 år		5-10 år		10-15 år		15-20 år	20-40 år		40-60 år		60-80 år		Öfver 80 år	Okänd ålder		Man- kön	Kvin- kön	Båda
	m.	kv.	m.	kv.	m.	kv.	m.	kv.	m.	kv.	m.	kv.	m.	kv.	m.	kv.	m.	kv.	m.		kv.		
VIII. Nervsystemets sjukdomar.																							
47. Hjärnslag. Hjärnuppmjukning. <i>Hæmorrhagia cerebri et meningum. Emollitio cerebri</i>	1	1	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	19	43	62	Hjärnslag. Hjärnuppmjukning.
48. Hjärn- och hjärnhinneinflammation. <i>Encephalitis et meningitis. Abscessus cerebri</i>	...	3	...	...	...	2	...	1	1	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	5	10	15	Hjärn- och hjärnhinneinflammation.
49. Inflammation i ryggmärgen och dess hinner. <i>Myelitis et meningitis spinalis acuta et chronica</i>	1	...	1	...	2	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	8	1	9	Inflammation i ryggmärgen och dess hinner.
50. Ryggmärgstvinsot. <i>Tabes dorsalis</i>	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	1	...	1	Ryggmärgstvinsot.
51. Fallandesot. <i>Epilepsia</i>	1	1	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	4	1	5	Fallandesot.
52. Eklampsi. <i>Eclampsia</i>	1	...	1	3	3	1	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	5	8	13	Eklampsi.
53. Konvulsioner. <i>Convulsiones</i>	1	1	2	2	2	1	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	5	4	9	Konvulsioner.
54. Sockersjuka. <i>Diabetes mellitus</i>	...	...	...	...	1	...	1	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	8	5	13	Sockersjuka.
55. Andra sjukdomar i nervsystemet. <i>Alii systematis nervosi morbi</i>	...	...	...	...	4	1	...	...	1	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	9	8	17	Andra sjukdomar i nervsystemet.
Summa	5	6	4	5	12	5	1	1	2	2	...	...	...	...	...	...	...	...	64	80	144		
X. Öronsjukdomar.																							
56. Öroninflammation. <i>Otitis</i>	...	...	...	...	...	...	...	1	1	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	1	2	3	Öroninflammation.
Summa	...	...	...	...	...	...	...	1	1	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	1	2	3	
XI. Cirkulationsorganens sjukdomar.																							
58. Hjärtinflammation. <i>Endocarditis. Myocarditis. Pericarditis</i>	...	...	...	...	1	...	2	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	7	3	10	Hjärtinflammation.
59. Fetthjärta. <i>Cor adiposum</i>	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	1	2	3	Fetthjärta.
60. Organiskt hjärtfel. <i>Vitium organicum cordis</i>	1	...	...	...	...	1	1	2	...	1	...	...	...	...	...	...	...	...	...	33	49	82	Organiskt hjärtfel.
61. Hjärtförlamning. <i>Paralysis cordis</i>	...	...	1	1	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	14	10	24	Hjärtförlamning.
62. Pulsåderinflammation. <i>Endarteriitis chronica</i>	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	24	18	42	Pulsåderinflammation.
63. Pulsåderbräck. <i>Aneurysma</i>	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	4	3	7	Pulsåderbräck.
64. Blodåderinflammation och bräck. <i>Phlebitis et Periphlebitis. Varix</i>	...	1	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	1	1	Blodåderinflammation och bräck.
65. Blodpropp. <i>Thrombosis. Embolia</i>	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	3	5	8	Blodpropp.
66. Andra sjukdomar i blodomloppsorganen. <i>Alii organorum circulationis morbi</i>	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	Andra sjukdomar i blodomloppsorganen.
Summa	1	1	1	1	1	1	3	2	...	1	...	...	...	...	...	...	...	...	...	14	7	21	
Summa	2	...	12	11	33	24	43	46	4	11	...	...	...	...	...	...	...	...	...	100	98	198	

Tab. 23. Fortsättning.

Dödsorsakernas benämning	De aflidnas										Levnadsålder						Summa			Dödsorsakernas benämning					
	0-6 månad.		6-12 månad.		1-5 år		5-10 år		10-15 år		15-20 år	20-40 år	40-60 år	60-80 år	Öfver 80 år	Okänd ålder	Man- køn	Kvin- køn	Båda						
	m.	kv.	m.	kv.	m.	kv.	m.	kv.	m.	kv.	m.	kv.	m.	kv.	m.	kv.									
XII. Andningsorganens sjukdomar.																									
68. Ödem i struphufvudet. <i>Oedema laryngis</i>	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	1	...	1	Ödem i struphufvudet.					
69. Lungsäcksinflammation. <i>Pleuritis. Empyema</i>	...	...	1	...	...	1	...	...	1	...	...	...	...	...	...	6	1	7	Lungsäcksinflammation.						
70. Akut luftrörsinflammation. <i>Bronchitis acuta</i>	14	9	10	5	7	10	...	...	...	...	...	1	1	...	...	32	25	57	Akut luftrörsinflammation.						
71. Kronisk luftrörsinflammation. <i>Bronchitis chronica</i> ...	...	1	...	2	...	1	...	...	...	...	...	2	2	10	9	1	4	...	33	Kronisk luftrörsinflammation.					
72. Blodträngning och ödem i lungorna. <i>Hyperæmia et oedema pulmonum</i>	2	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	1	1	1	1	4	2	6	Blodträngning och ödem i lungorna.						
73. Lungblödning. <i>Hæmorrhagia pulmonum</i>	...	...	...	...	...	...	...	...	...	2	...	...	1	1	...	3	1	4	Lungblödning.						
74. Lungemfysem. <i>Emphysema pulmorum. Asthma</i> ...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	1	...	4	1	4	2	6	Lungemfysem.						
75. Lunginflammation. <i>Pneumonia acuta</i>	8	6	11	9	19	12	3	1	1	...	1	10	2	18	5	16	24	2	8	156	Lunginflammation.				
77. Lungbrand. <i>Gangæna pulmonum</i>	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	1	...	1	...	1	1	2	Lungbrand.						
78. Andra sjukdomar i andningsorganen. <i>Alii organorum respirationis morbi</i>	1	...	...	1	...	...	...	...	...	...	...	...	2	1	1	1	...	...	3	4	7	Andra sjukdomar i andningsorganen.			
Summa	25	16	22	17	26	24	3	1	2	...	2	1	13	6	24	11	34	36	4	12	...	155	124	279	
XIII. Matsmältningsorganens sjukdomar.																									
81. Akut inflammation i magen och tarmarne. <i>Gastritis, enteritis et colitis acuta</i>	52	42	16	15	5	11	...	...	...	...	...	1	1	3	...	5	6	1	2	...	83	77	160	Akut inflammation i magen och tarmarne.	
82. Kronisk inflammation i magen och tarmarne. <i>Gastritis, enteritis et colitis chronica</i>	6	5	2	3	...	2	...	...	...	...	...	...	...	1	...	...	...	...	9	12	21	Kronisk inflammation i magen och tarmarne.			
83. Blindtarmsinflammation. <i>Typhlitis. Perityphlitis</i>	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	1	...	...	...	2	1	3	Blindtarmsinflammation.						
84. Magsår. <i>Ulcus ventriculi</i>	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	2	...	1	1	1	1	...	4	2	6	Magsår.			
85. Tarmhinder. <i>Ileus</i>	1	...	...	...	1	...	...	...	...	...	...	1	...	2	...	1	3	...	6	3	9	Tarmhinder.			
86. Tarmbräck. <i>Hernia intestinalis</i>	...	...	1	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	1	2	...	1	...	2	3	5	Tarmbräck.			
87. Bukhinneinflammation. <i>Peritonitis</i>	1	...	...	...	1	...	...	...	...	1	...	1	1	2	2	3	1	...	9	5	14	Bukhinneinflammation.			
89. Lefversjukdom. <i>Morbus hepatis</i>	...	1	...	...	...	...	...	...	...	...	...	2	3	1	1	2	...	...	4	6	10	Lefversjukdom.			
90. Gallsten. <i>Cholelithiasis</i>	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	1	1	...	...	...	...	1	1	2	Gallsten.			
91. Andra sjukdomar i matsmältningsorganen. <i>Alii organorum digestionis morbi</i>	...	...	1	...	...	...	...	...	...	...	...	...	1	...	...	...	...	...	2	...	2	Andra sjukdomar i matsmältningsorganen.			
Summa	60	48	20	18	6	14	...	...	1	1	1	...	7	5	12	4	14	17	1	3	...	122	110	232	

Tab. 23. Fortsättning.

Dödsorsakernas benämning	De aflagdnas									
	0-6	6-12	1-5	5-10	10-15					
	månad.	månad.	år	år	år					
	m.	kv.	m.	kv.	m.	kv.	m.	kv.	m.	kv.
XIV. Urinorganens sjukdomar.										
92. Akut njurinflammation. <i>Nephritis acuta</i>	...	...	1	1	...	...	...	...	...	...
93. Kronisk njurinflammation. <i>Nephritis chronica</i>	...	...	...	...	...	...	...	...	...	1
94. Uremi. <i>Uraemia</i>	...	...	...	...	1	...	...	...	...	...
99. Andra sjukdomar i urinorganen. <i>Alii organorum uropoëticorum morbi</i>	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...
Summa	...	...	1	1	1	...	...	...	...	1
XVI. Rörelseorganens och bencystemets sjukdomar.										
104. Akut ledgångsreumatism. <i>Rheumatismus articularis acutus</i>	...	...	1	...	...	...	...	...	...	...
106. Beninflammation. <i>Ostitis. Osteomyelitis</i>	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...
108. Andra sjukdomar i rörelseorganen och bencystemet. <i>Alii organorum locomotionis et ossium morbi</i>	...	...	...	1	...	...	...	...	...	...
Summa	...	...	1	1	...	...	...	...	...	...
XVII. Hud- och bindväfssjukdomar.										
109. Bulnad. <i>Phlegmone. Abscessus</i>	...	2	...	...	1	...	...	...	...	...
111. Andra hud- och bindväfssjukdomar. <i>Alii systematis cutanei et telæ connexivæ morbi</i>	1	...	...	...	...	...	...	...	...	...
Summa	1	2	...	...	1	...	...	...	...	...

Lefnadsålder						Summa			Dödsorsakernas benämning						
15-20	20-40	40-60	60-80	Öfver 80	Okänd ålder	Man-kön	Kvin-kön	Båda							
m. kv.	m. kv.	m. kv.	m. kv.	m. kv.	m. kv.										
2	1	1	1	...	1	...	...	...	6	2	8	Akut njurinflammation. Kronisk njurinflammation. Uremi.			
...	1	2	1	9	8	4	9	1	1	...	...		16	21	37
...	...	...	...	...	1	1	...	...	...	...	...		2	1	3
...	...	1	1	1	...	...	...	...	...	...	...	2	1	3	Andra sjukdomar i urinorganen.
2	1	4	3	11	8	6	10	1	1	...	...	26	25	51	
Rörelseorganens och bencystemets sjukdomar.															
...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	1	...	1	Akut ledgångsreumatism.
...	...	...	...	...	...	1	...	...	...	...	...	...	1	1	Beninflammation.
...	...	...	...	1	...	...	...	...	...	...	...	...	2	2	Andra sjukdomar i rörelseorganen och bencystemet.
...	...	...	...	1	...	1	...	...	...	...	...	1	3	4	
Hud- och bindväfssjukdomar.															
...	...	1	...	...	...	...	...	...	...	...	...	1	3	4	Bulnad.
...	...	...	1	...	...	...	...	...	...	...	...	1	1	2	Andra hud- och bindväfssjukdomar.
...	...	1	1	...	...	...	...	...	...	...	...	2	4	6	

Tab. 24. Dödsorsakerna i Göteborg år 1901, fördelade efter sina hufvudgrupper på månader och kvartal.

Dödsorsaker	Januari			Februari			Mars			April			Maj			Juni			Juli			Q v a r t a l												Summa			Procent af hela antalet dödsfall																
	1:sta			2:dra			3:dje			4:de			1:sta			2:dra			3:dje			4:de			m. qv. s:a			m. qv. s:a																									
	m.	qv.	s:a	m.	qv.	s:a	m.	qv.	s:a	m.	qv.	s:a	m.	qv.	s:a	m.	qv.	s:a	m.	qv.	s:a	m.	qv.	s:a	m.	qv.	s:a	m.	qv.	s:a	m.	qv.	s:a	m.	qv.	s:a		m.	qv.	s:a													
Bildningsfel och medfödda sjukdomar	11	3	14	6	7	13	7	5	12	4	6	10	4	4	8	8	2	10	5	1	6	6	2	8	11	6	17	5	6	11	3	2	5	5	3	8	24	15	39	16	12	28	22	9	31	13	11	24	75	47	122	5,83	
Ålderdomssjukdomar	3	12	15	1	7	8	2	8	10	5	12	17	4	12	16	9	9	18	2	7	9	9	5	12	6	9	15	3	10	13	5	15	20	6	16	22	6	27	33	18	33	51	13	23	36	14	41	55	51	124	175	8,37	
Akuta infektionssjukdomar	6	12	18	5	12	17	3	4	7	4	2	6	1	2	3	5	2	7	3	6	9	9	3	12	6	5	11	6	6	12	3	1	4	5	5	10	14	28	42	10	6	16	9	9	18	14	12	26	47	55	102	4,88	
Kroniska infektionssjukdomar	23	24	47	14	18	32	26	17	43	20	36	56	29	32	61	14	25	39	21	24	45	45	19	22	41	8	11	19	18	21	39	14	16	30	17	20	37	63	59	122	63	93	156	48	57	105	49	57	106	223	266	489	23,37
Konstitutionella sjukdomar	4	1	5	—	1	1	1	1	2	1	1	2	2	1	3	—	1	1	1	1	2	2	—	—	—	—	—	—	—	—	2	1	3	1	1	2	5	3	8	3	3	6	6	2	8	3	2	5	17	10	27	1,29	
Kroniska förgiftningssjukdomar	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	1	—	—	—	—	—	—	—	—	3	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	1	4	—	4	—	—	—	—	—	—	—	4	1	5	0,34	
Sinnessjukdomar	2	2	4	2	2	4	1	2	3	1	3	4	1	3	4	2	—	2	—	1	1	1	—	—	—	—	—	1	1	4	1	5	—	2	2	5	6	11	4	6	10	1	4	5	4	4	8	14	20	34	1,63		
Nervsystemets sjukdomar	7	5	12	9	9	18	4	10	14	1	14	15	4	12	16	5	5	10	11	9	20	20	5	7	4	5	9	6	3	9	3	2	5	5	4	9	20	24	44	10	31	41	20	16	36	14	9	23	64	80	144	6,88	
Öronsjukdomar	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	1	—	—	—	—	—	—	—	1	1	2	—	1	1	1	2	3	0,14				
Cirkulationsorganens sjukdomar	8	8	16	12	10	22	8	16	24	7	5	12	6	9	15	9	4	13	16	11	27	27	4	8	12	9	11	20	7	8	15	5	6	11	28	34	62	22	18	40	29	21	50	21	25	46	100	98	198	9,46			
Andningsorganens sjukdomar	20	19	39	23	22	45	11	15	26	14	9	23	16	9	25	12	5	17	10	4	14	14	1	6	10	8	18	9	7	16	10	7	17	19	13	32	54	56	110	42	23	65	21	18	39	38	27	65	155	124	279	13,84	
Matsmältningsorganens sjukdomar	5	8	13	2	7	9	3	5	8	5	2	7	6	5	11	18	7	25	23	21	44	44	2	27	4	5	8	5	2	7	8	5	13	5	7	12	10	20	30	29	14	43	62	56	118	21	20	41	122	110	232	11,09	
Urinorganens sjukdomar	—	2	2	2	2	4	—	1	1	2	—	2	3	2	5	3	2	5	4	4	8	8	—	1	3	1	4	2	2	4	2	2	4	4	4	8	2	5	7	8	4	12	8	8	16	8	8	16	26	25	51	2,44	
Rörelseorganens och bensystemets sjukdomar	—	—	—	1	1	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	1	—	—	—	—	1	1	—	1	1	—	1	3	4	0,19	
Hud- och bindväfssjukdomar	—	—	—	1	1	—	1	1	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	2	1	—	1	1	1	1	2	—	1	1	2	4	6	0,29	
Svulster	1	6	7	1	7	8	3	5	8	2	7	9	6	5	11	3	5	8	7	12	19	19	1	9	6	8	14	4	6	10	4	5	9	5	18	23	11	17	28	18	25	43	14	19	33	48	79	127	6,07				
Våldsam död: olyckshändelse eller våda	1	—	1	2	3	5	1	3	4	1	1	2	4	—	4	8	1	9	4	2	6	6	—	1	3	—	5	3	1	4	7	2	9	4	6	10	13	2	15	9	4	13	15	3	18	41	15	56	2,68				
sjelfmord	1	1	2	2	—	2	2	1	3	1	—	1	3	1	4	2	1	3	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	1	1	2	5	2	7	6	2	8	3	—	3	2	1	3	16	5	21	1,00		
Mord och dråp	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	1	—	—	—	—	1	1	—	1	1	—	2	0,09
Ej uppgifven dödsorsak	1	1	2	—	—	—	1	1	2	—	—	—	2	1	3	—	1	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	2	4	2	2	4	3	1	4	3	—	3	10	5	15	0,72	
Summa	93	104	197	82	109	191	73	95	168	68	99	167	93	98	191	98	70	168	110	105	215	156	90	81	171	78	71	149	79	84	163	70	69	139	84	89	173	248	308	556	259	267	526	278	257	535	283	242	475	1018	1074	2092	100

Tab. 25. Dödsorsakerna i Göteborg år 1901 bland här kyrkoskrifna, fördelade på stadsdelar.

	Nordstaden	Sydstaden	Oterhällan	Mashugget	Maj. 4:de Rote	Maj. 2:dra Rote	Mashuggsbergen	Maj. 3:dje Rote	Maj. 1:ste Rote	Haga	13--14:de Rot. Hagaheden	V. Brandala	Annedal, Albstaden	Stampen, Gullbergsvass	15:de Roten, Burgården	Redbergslid, Oskroken	Garnlestaden	Fattighusen	Obekant bostad	Summa
Bildningsfel och medfödda sjukdomar	6	2	4	4	3	2	12	7	8	10	5	8	21	5	4	12	2	2	—	117
Ålderdomssjukdomar	8	16	5	10	3	7	5	12	11	19	12	5	16	3	7	6	3	16	—	164
Akuta infektionssjukdomar	4	1	6	11	1	3	14	6	3	14	5	11	6	2	4	2	1	3	—	97
Kroniska infektionssjukdomar	23	8	17	48	1	9	57	30	21	53	22	28	40	24	6	32	5	35	—	459
Konstitutionella sjukdomar	2	2	—	1	—	1	—	—	1	1	2	2	1	2	3	1	—	3	—	22
Kroniska förgiftningssjukdomar	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	1	—	—	—	—	—	3	—	5
Sinnessjukdomar	—	—	1	1	—	—	—	—	—	1	2	1	1	—	—	—	—	25	—	32
Nervsystemets sjukdomar	6	13	3	6	1	4	6	6	9	14	7	9	7	7	5	11	3	8	—	125
Öronsjukdomar	—	—	—	1	—	—	1	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	3
Cirkulationsorganens sjukdomar	7	10	7	18	4	5	8	6	10	21	17	9	14	5	5	8	3	21	—	178
Andningsorganens sjukdomar	19	10	12	18	3	6	22	19	16	29	16	22	22	8	9	20	3	7	—	261
Matsmältningsorganens sjukdomar	7	4	6	23	2	5	18	19	13	17	11	21	13	7	6	22	6	19	—	219
Urinorganens sjukdomar	1	1	1	4	—	—	4	1	3	11	5	1	7	2	—	2	—	5	—	48
Rörelseorganens och bensystemets sjukdomar	—	—	—	—	1	—	—	—	1	1	—	—	—	1	—	—	—	—	—	4
Hud- och bindväfssjukdomar	—	—	1	1	—	—	2	—	—	—	—	—	1	1	—	—	—	—	—	6
Svulster	1	5	5	11	1	5	4	7	8	11	13	10	10	3	9	5	4	6	—	118
Väldsam död: olyckshändelse eller våda	2	—	1	1	—	1	3	1	4	6	—	4	—	2	1	2	3	1	—	32
sjelfmord	1	—	2	1	—	1	2	3	1	2	4	—	1	1	1	1	—	—	—	21
Mord och dråp	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	1	2
Summa	87	72	71	159	20	49	159	118	109	211	121	132	160	73	60	124	33	154	1	1,913

Tab. 26. Dödsorsakerna bland här kyrkoskrifna, som år 1901 aflidit utom staden.

	De aflidnas lefnadsålder											Summa													
	0-6 månader		6-12 månader		1-5 år		5-10 år		10-15 år		15-20 år		20-40 år		40-60 år		60-80 år		Öfver 80 år		Okänd ålder		Mankön	Kvinkön	Båda
	m.	kv.	m.	kv.	m.	kv.	m.	kv.	m.	kv.	m.	kv.	m.	kv.	m.	kv.	m.	kv.	m.	kv.					
Bildningsfel och medfödda sjukdomar	3	1	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	4	1	5
Ålderdomssjukdomar	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	3	2	—	6	—	—	3	8	11
Akuta infektionssjukdomar	1	—	—	—	—	2	—	1	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	5	—	5
Kroniska infektionssjukdomar	1	—	1	—	—	1	—	2	—	2	2	7	13	—	—	1	—	—	—	—	—	—	12	18	30
Konstitutionella sjukdomar	1	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	1	1	—	—	1	—	—	—	—	—	—	3	2	5
Sinnessjukdomar	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	2	—	2
Nervsystemets sjukdomar	—	2	3	2	2	1	—	—	—	—	—	2	3	2	1	1	—	—	—	—	—	—	10	9	19
Cirkulationsorganens sjukdomar	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	2	9	3	3	1	—	—	—	—	—	14	6	20
Andningsorganens sjukdomar	2	—	1	1	—	1	—	—	—	—	—	5	1	4	1	1	—	—	1	—	—	—	13	5	18
Matsmältningsorganens sjukdomar	4	2	1	1	—	1	—	—	—	—	—	2	1	1	—	—	—	—	—	—	—	—	8	5	13
Urinorganens sjukdomar	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	2	1	3
Svulster	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	4	1	3	—	—	—	—	—	2	7	9
Våldsam död: olyckshändelse eller våda	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	5	1	12	—	4	—	1	1	—	—	—	—	22	2	24
Ej uppgifven dödsorsak	6	1	1	—	—	3	—	—	—	—	1	—	1	2	—	—	—	—	—	—	—	—	10	5	15
Summa	18	6	8	4	3	7	2	2	1	—	8	3	33	22	26	9	11	9	—	7	—	—	110	68	179

Tab. 27. Dödsorsakerna i Göteborg år 1901 bland främlingar.

	De aflidnas lefnadsålder												Summa												
	0—6 månader		6—12 månader		1—5 år		5—10 år		10—15 år		15—20 år		20—40 år		40—60 år		60—80 år		Öfver 80 år		Okänd ålder	Mankön	Kvinkön	Båda	
	m.	kv.	m.	kv.	m.	kv.	m.	kv.	m.	kv.	m.	kv.	m.	kv.	m.	kv.	m.	kv.	m.	kv.					
Medfödd svaghet	2																					2	—	2	
Ålderdomssjukdomar																	3	4	1	3			4	7	11
Kroniska infektionssjukdomar				1						2	3		1	1		1	1					5	5	10	
Kroniska förgiftningssjukdomar											1		1									2	—	2	
Cirkulationsorganens sjukdomar													4	1								4	1	5	
Andningsorganens sjukdomar	1														1	3						2	3	5	
Matsmältningsorganens sjukdomar				1							1											1	1	2	
Urinorganens sjukdomar.....								1						1								—	2	2	
Våldsam död: olyckshändelse eller våda.....												4	1									5	—	5	
sjelfmord											2		1									3	—	3	
Summa	3	—	—	2	—	—	—	—	1	—	2	11	—	8	3	5	8	1	3	—	—	28	19	47	

Tab. 29. Jemförande öfversigt af antalet dödsfall i folksjukdomar samt några andra sjukdomar i Göteborg åren 1892—1901.

Dödsorsaker	1892	1893	1894	1895	1896	1897	1898	1899	1900	1901	Medeltal för de 10 åren
Smittkoppor	3	10	15	—	—	—	—	—	—	—	2,8
Mässling.....	64	—	24	54	8	57	32	38	27	—	30,4
Skarlakansfeber	13	17	36	72	28	6	9	27	17	5	23,0
Fläcktyfus	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Tarmtyfus	10	9	9	9	34	17	15	10	6	7	12,6
Rödsot.....	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Epidemisk influensa	46	29	2	26	6	8	—	17	12	12	15,8
Epidemisk hjärnfeber	3	4	1	—	—	—	—	—	—	—	0,8
Kikhosta.....	52	26	25	26	22	126	17	30	44	45	41,3
Difteri och strupsjuka	12	13	101	94	57	48	19	18	18	13	39,3
Varfeber.....	6	11	14	6	13	14	13	13	15	7	11,3
Barnsängsfeber	13	11	6	5	3	5	1	3	2	—	4,9
Lungsot	306	275	273	299	269	343	318	332	369	354	313,8
Hjärntuberkulos	78	47	54	84	56	66	74	61	103	80	70,3
Luftrörsinflammation, akut och kronisk	130	81	94	87	80	114	76	73	88	88	91,1
Lunginflammation	204	175	140	154	159	192	160	159	177	146	166,6
Inflammation i mage och tarmar, akut och kronisk	153	158	150	105	153	129	102	143	126	171	139,0

TYFOIDFEBERN 1901.

SKARLAKANSFEBERN 1901.

6000172003

Göteborgs universitetsbibliotek

